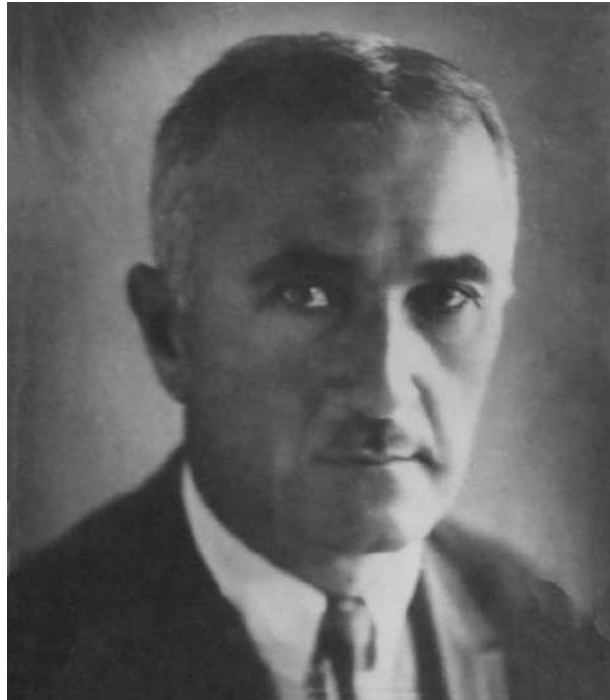

დიდი ქართველი მეცნიერისა და საზოგადო მოღვაწის დიმიტრი
უზნაძის ხსოვნისადმი მიძღვნილი საერთაშორისო
სამეცნიერო კონფერენცია

ფსიქოლოგიური კვლევების ინტერდისციპლინარული და
ინოვაციური ასპექტები

20 დეკემბერი
2025 წელი

სამუშაო პროგრამა

მომხსენებელი	ზურაბ ვახანია ფსიქოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, განათლების მეცნ. აკადემიკოსი, დ. უზნაძის სახ. საქართველოს ფსიქოლოგთა საზოგადოება
სათაური	განწყობის მოქმედების ოთხი მთავარი მახასიათებელი Four main characteristics of Set action
თეზისები	<p>რაკი ქცევა უშუალოდ აქტუალურ განწყობაზეა მიბმული, ამიტომ ეს მახასიათებლები ქცევაზეც გადადის.</p> <p>1) ტენდენცია პოლარიზაციისა, სამყაროს სურათის გამარტივებისა, თეთრ-შავი ხედვისა, მაგ.: „ვინც ჩვენთან არაა, ის ჩვენი მტერია“, „რაც კარგი არაა, ის ცუდია“; „არ მეთანხმები? მაშ ჩემი მტერი ხარ?!“, „ან ყველაფერი, ან არაფერი!“</p> <p>2) თავდაპირველად ერთ თარგზე ანუ ძველ თარგზე ჭრა, სიახლის თავისებურებათა უგულებელყოფა [ასიმილაცია] (მაგ.: სტერეოტიპი, იარლიყი); ხოლო შეუსაბამობისა თუ მარცხის შემთხვევაში – მძიმე და ნელი თვითშესწორება [აკომოდაცია], ბორძიკ-ბორძიკით, ან სულაც სიბრჯგუე და ვერშესწორება [განწყობის მოქმედების ზოგადი კანონზომიერება].</p> <p>3) იმის მცდელობა, რომ ეს დაკმაყოფილება რაც შეიძლება მალე და პირდაპირ მოხდეს, ანუ გადავადებული დაკმაყოფილებისა და შემოვლითი გზების უგულებელყოფა, მოუთმენლობა.</p> <p>4) მიკერძოება ერთი ან რამდენიმე აქტუალური მოთხოვნილების დაკმაყოფილებისკენ და სხვა ყველაფრის უგულებელყოფა, არხედვა, განურჩეველ ფონში მიჩქმალვა [ფიგურაცია]. მნიშვნელოვანი მხოლოდ ისაა, რაც ამ დაკმაყოფილებას ეხება: „სიკეთე“ და „მართებულობა“ ისაა, რაც ხელშემწყობია, „ბოროტება“ და „სიმცდარე“ – რაც ხელისშემშლელია.</p> <p>ასეთია ყოველი ინდივიდის ყოველი ქცევა განწყობისეულად ანუ ბუნებრივად. ამიტომ ასეთია ცხოველებისა და პატარა ბავშვების ქცევები, აგრეთვე უნდილ ზრდასრულთა ქცევები, აგრეთვე სხვა ზრდასრულთა ქცევები დადლილობისას,</p>

ავადმყოფობისას და სხვაგვარი **სტრესის** ვითარებებში. ადამიანს ეს ყოველთვის უნდა ახსოვდეს. **კულტურა, შეგნება, გონება, სინდისი** და სხვა მაღალადამიანური ძალები სწორედ იმისთვისაა, რომ ეს ბუნებრივი, გაუთლელი მახასიათებლები შეკავდეს და ქცევა დაიხვეწოს (**გაცნობიერება-ობიექტივაციითა და ნებისყოფით**).

მაშასადამე, აუცილებელია თვითკრიტიკული **თვითდაკვირვება**. სულ უნდა გვახსოვდეს:

- 1) არ გამოგვრჩეს შუალედური/გარდამავალი შესაძლებლობანი, ავიცილოთ უკიდურესობანი, დავინახოთ „უთვალავი ფერი“ – შავ-თეთრის გარდა.
- 2) არ გამოგვრჩეს სიახლის/უცხოს თავისებურებები, **ყურადღებით** დავაკვირდეთ, ხომ არაა საჭირო არსებული თარგის/**სქემის** დახვეწა ან სულაც სხვა სქემის შემუშავება;
- 3) არ გამოგვრჩეს გადავადებისა და შემოვლითი გზის შესაძლებლობა; შევინარჩუნოთ **მოთმინება**;

- 1) ყველაზე ძნელი მიკერძოების დაძლევაა, ვინაიდან ის გარდაუვალია:

განწყობის მთავარი ღანძრულება = მიზანშეწონილობა =

= აქტუალურ მომსწრეობათა ღაჟამოქმედება → სხვათა მიმართება →

→ ეგოცენტრიზმი, თავპერძობა, მრავალგვარად მიქმედება

ზოგჯერ ეს მიკერძოება ისეთი ძლიერია, რომ მიუკერძოებლობის **ცნობიერ განზრახვასაც** კი სძლევს – **შეიკერ-მარფის ეფექტი**.

Since behavior is directly tied to the current Set, these characteristics are also transferred to behavior.

- 2) A tendency to polarization, simplification of the picture of the world, a black-and-white vision, e.g.: “Whoever is not with us is our enemy”, “What is not good is bad”; “You don’t agree with me? So you are my enemy?!”, “Either all or nothing!”
- 3) Initially, cutting into one template, or the old template, ignoring the peculiarities of the new [assimilation] (e.g.: stereotype, label); and in case of inconsistency or failure - difficult and slow self-correction [accommodation], with bumps, or even numbness and inability to correct {general regularity of action}.
- 4) Trying to get this satisfaction as soon and directly as possible, i.e. ignoring deferred satisfaction and detours, impatience.
- 5) Bias towards the satisfaction of one or several current needs and ignoring, overlooking, hiding everything else in the indiscriminate background {figuration}. Only what is important is what concerns this satisfaction: “goodness” and “rightness” are what contribute, “evil” and “wrongness” are what hinder.

	<p>Such is every behavior of every individual, innately or naturally. Therefore, such is the behavior of animals and small children, as well as the behavior of helpless adults, as well as the behavior of other adults in times of fatigue, illness and other stressful situations. A person should always remember this. Culture, consciousness, reason, conscience and other superhuman powers are precisely for the purpose of restraining these natural, unsophisticated characteristics and refining behavior (through awareness-objectification and will).</p> <p>Therefore, self-critical self-observation is necessary. We must always remember:</p> <p>4) not to miss intermediate/transitional possibilities, to avoid extremes, to see “countless colors” – besides black and white.</p> <p>3) not to miss the peculiarities of the new/foreign, to carefully observe whether it is not necessary to refine the existing template/scheme or to develop a different scheme;</p> <p>2) not to miss the possibility of postponement and detour; to remain patient;</p> <p>1) The hardest thing to overcome is bias, because it is inevitable:</p> <p>Sometimes this bias is so strong that it even overcomes conscious intentions to be impartial – the Shaker-Murphy effect.</p>
მომხსენებელი:	<p>არქიმანდრიტი მამა ადამ (ვახტანგ) ახალაძე მედიცინის მეცნიერებათა დოქტორი, საპატოო დოქტორი, პროფესორი, რექტორი</p>
სათაური	<p>სხვადასხვა ტიპის ცოდნათა შეჯერება, როგორც შემეცნების აუცილებელი ელემენტი Integration of Different Types of Knowledge as a Necessary Element of Cognition</p>
თეზისები	<p>სხვადასხვა ტიპის ცოდნათა შეჯერების საკითხს ჩვენ განვიხილავთ ტრანსდისციპლინური კვლევების მაგალითზე ბიოეთიკაში. ბიოეთიკურ ცნებათა აპარატი წარმოდგენილია ტეტრადით: ავადმყოფობა–ჯანმრთელობა–სიცოცხლე–სიკვდილი. ამდენად მეცნიერული წანამძღვრებიც ამ ტეტრადის თითოეული ელემენტის შესახებ არსებულ ყველა სწავლებაში (როგორცთეორიულ, ისე პრაქტიკულ ბიოსამედიცინო დისციპლინებში) უნდა ვეძებოთ. თუკი მხედველობაში მივიღებთ იმასაც, რომ ბიოეთიკური კვლევები დაფუძნებული უნდა იყოს ადამიანის, როგორც ორბუნებოვანი არსების დიფერენცირებულ-ინტეგრირებული სტრუქტურისა და ორგანიზაციის ყველა დონის შესწავლისა და გამოკვლევისკენ, ადამიანის არსის გაგებისაკენ ბუნებასთან, საზოგადოებასთან, ცივილიზაციასთან, ღმერთთან, სამყაროსთან მიმართების გათვალისწინებით, ცხადია, მეცნიერული წანამძღვრების კიდევ ერთი ჯგუფი წარმოდგენილი იქნება ანთროპოლოგიურ მეცნიერებათა და სწავლებათა სრული სპექტრით. ბიოეთიკის გენეზისისთვის აუცილებელი გახდა სიცოცხლის ფილოსოფიასთან კავშირი, მითოსურ აზროვნებაში, მსოფლიო</p>

	<p>რელიგიებსა და ფილოსოფიაში “საკვების” შერჩევა”.</p> <p>არამეცნიერული ცოდნის მეცნიერულთან შეჯერება - ბიოეთიკური შემეცნების აუცილებელი ელემენტი - რთული პროცესია, რომელსაც გარკვეული ისტორიული ფესვები გააჩნია.</p> <p>ბიოეთიკური აზროვნებისთვის მიუღებელია როგორც მკაცრად შემოსაზღვრული, “ჩაკეტილი”, მხოლოდ სციენტისტური, ისე ამგვარივე ანტისციენტისტური შეხედულებები.</p> <p>სციენტიზმსა და ანტისციენტიზმს შორის არსებულ განხეთქილებას აქვს ობიექტური საფუძველი: საბუნებისმეტყველო და ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა შემეცნების მეთოდებსა და საგნებს შორის არსებითი განსხვავება, რამაც განაპირობა ბუნებისმეტყველების, ჰუმანიტარული მეცნიერებების, ფილოსოფიის, ხელოვნების, რელიგიის იმგვარი დაშორიშორება, რომ ისინი ჩამოყალიბდნენ კაცობრიობის კულტურის დამოუკიდებელ ნაწილებად, ზოგჯერ – როგორც ეს მეცნიერებისა და ხელოვნების შემთხვევაში მოხდა – როგორც ორი კულტურა ერთ საზოგადოებაში.</p> <p>ანტიმეცნიერებას პრეტენზია გააჩნია ნათელ, მკაფიო, კონსტრუქციულ, ყველაფრისმომცველ ალტერნატიულ მსოფლმხედველობაზე, რომლის ჩარჩოებშიც მოიაზრება კლასიკური დასავლურისგან განსხვავებული მეცნიერება. ამ უკანასკნელს ანტიმეცნიერება უპირისპირებს კონკურენტებს – ხელოვნებას, მითს, ყოფიერების ფილოსოფიურ წვდომას, პარამეცნიერებას, რელიგიას, პარარელიგიას და ა.შ.</p> <p>ცოდნის ინტეგრაცია უნდა დაეყრდნოს იმ თვალსაზრისს, რომლის თანახმადაც მართალია, მეცნიერება, ერთის მხრივ, და ფილოსოფიური, რელიგიური, მხატვრული აზროვნება, მეორეს მხრივ, არსობრივად განსხვავდებიან ერთმანეთისგან, მიუხედავად ამისა, მათ შორის არ არსებობს გადაულახავი ზღვარი. პირიქით, მათ ბუნებაში არსებობს ის საყრდენი, რომელზედაც ამ ორი მხარის დაახლოების ტენდენციები აღმოცენდა.</p> <p>We will examine the problem of integrating different types of knowledge using transdisciplinary research in the field of bioethics as an example.</p> <p>Since the conceptual apparatus of bioethics is represented by the tetrad: illness-health-life-death, then, accordingly, scientific prerequisites should be sought in all existing teachings about this categorical tetrad.</p> <p>Bioethical research should be based on the study, understanding, and exploration of all levels of the differentiated and integrated structure and organization of humans as beings with a dual nature.</p> <p>Obviously, another set of scientific premises will be represented by the full spectrum of natural and human anthropological teachings.</p> <p>During the development of a bioethical worldview, the need arose to establish connections with various philosophical movements, cultural and other higher values, and world religions.</p> <p>In this regard, we addressed issues of interpreting this rich intellectual heritage as a theoretical premise for bioethics, and of properly guiding its differentiation and targeted use.</p> <p>Comparing scientific and non-scientific knowledge, as a necessary and fundamental element of bioethical cognition, is a complex process with specific historical roots. Both strictly defined, purely scientific and anti-scientific views are unacceptable for bioethical thinking. "Anti-science" claims to be a clear, constructive, functional, and potentially comprehensive alternative worldview, within which classical Western science is contrasted as competitors by art, myth, philosophical understanding of existence, parascience, religion, parareligion, and so on.</p> <p>The integration of all types of knowledge is based on the view that science, on the one hand, and philosophical, religious, and artistic thought, on the other, are</p>
--	--

	fundamentally different and represent two poles of modern culture. There are no insurmountable boundaries between them. Their nature provides a foundation upon which the tendencies toward convergence between two sides are based.
მომხსენებელი	<p>კოკა კუტუბიძე სტუ-ს პროფესორი, სოციალურ და ფილოსოფიის დეპარტამენტის უფროსი მაია გელაშვილი სოციალურ მეცნიერებათა დოქტორი, სტუ-ს აფილირებული ასოცირებული პროფესორი</p>
სათაური	<p>სოციალური ქსელები-სოციალური პერფორმანსის თანამედროვე არენა Social Networks: The Modern Arena of Social Performance</p>
თეზისები	<p>თანამედროვე ციფრული ეპოქა ფუნდამენტურად ცვლის სოციალურ ურთიერთქმედებას, აქ განსაკუთრებულ როლს სოციალური ქსელები ასრულებენ (Facebook, Instagram, TikTok), რომლებიც ნაშრომში განხილულია, როგორც სოციალური პერფორმანსის თანამედროვე არენა. ინდივიდები, განსაკუთრებით კი მოზარდები, აქტიურად ახდენენ საკუთარი იდენტობის კონსტრუირებასა და თვითპრეზენტაციას, რაც სტატიაში ერვინგ გოფმანის დრამატურგიული მოდელისა და ჩარლზ ჰორტონ კულის „სარკისებრი მე“-ს თეორიის ჭრილშია განხილული, როგორც თეატრალური წარმოდგენა. გოფმანისეული შთაბეჭდილებების მართვა და კულისეული თვითაღქმა სხვების აღქმის, შეფასებისა და რეაქციის მიხედვით ციფრულ სივრცეში განსაკუთრებულ მნიშვნელობას იძენს. აქ სოციალური ვალიდაცია ხორციელდება რაოდენობრივი მაჩვენებლებით, როგორიცაა მოწონებები, ნახვები, გამომწერები, გაზიარებები და ალგორითმული გავრცელები.</p> <p>სხვადასხვა პლატფორმა მოითხოვს განსხვავებულ „პერფორმანსს“: Facebook-ზე მრავალფეროვანი აუდიტორიის (ოჯახი, მასწავლებლები, თანატოლები) გამო იქმნება ნეიტრალური, სოციალურად მისაღები იმიჯი; Instagram-ზე პრიორიტეტულია ვიზუალური სრულყოფილება, ფილტრებით დამუშავებული იდეალიზებული „მე“, რომელიც თვითპოზიციონირებას ემსახურება (მათ შორის „ქლოუსების“ ფუნქციით თამამი წარმოდგენისთვის); TikTok-ზე კი დომინირებს კრეატიული, ირონიული და ტრენდული თვითგამოხატვა, სადაც ალგორითმი აძლიერებს პოპულარულ კონტენტს და მიაწვდის მომხმარებელს წარმატებულ როლებზე. ეს მექანიზმები მოქმედებენ, როგორც ბიჰევიორისტული განმამტკიცებლები, რაც აყალიბებს ინდივიდის ქცევასა და თვითაღქმას.</p> <p>ვირტუალური პერფორმანსის გავლენით, იქმნება მრავალი პარალელური „მე“, რაც იწვევს შინაგან დისონანსს, თვითშეფასების დამოკიდებულებას ციფრულ ვალიდაციაზე, რიგ შემთხვევებში შფოთვის, დეპრესიას, მუდმივ შედარებასა და გაუცხოებას. რეალურ ცხოვრებაშიც ადამიანები ცდილობენ ისე მოიქცნენ, იმოქმედონ, გამოიყურებოდნენ, რომ იყოს სოციალურ ქსელებში განთავსებადი-„დაპოსტვადი“, რაც ამცირებს უშუალო ურთიერთობების სიღრმესა და ემოციურობას, ურთიერთობებს კი ზედაპირულსა და შაბლონურს ხდის. ავთენტურობის კრიზისი ვლინდება ფასადურობაში და ავთენტურობის სიმულაციაში (მაგ. „BeReal“ ტრენდები).</p> <p>ამრიგად, სოციალური ქსელები აღარ არის მხოლოდ კომუნიკაციის საშუალება, არამედ აქტიური სივრცე იდენტობის ექსპერიმენტებისთვის,</p>

	<p>განსაკუთრებით მოზარდებისთვის, სადაც თვითშეფასება და ფსიქოლოგიური მდგომარეობა ციფრულ უკუკავშირზეა დამოკიდებული. ბალანსის პოვნა ვირტუალურ როლებსა და ავტენტურ არსებობას შორის თანამედროვე საზოგადოების უმთავრეს გამოწვევად რჩება, რაც სოციოლოგიური კვლევების თვისობრივ მახასიათებლებზე ფოკუსირებას მოითხოვს.</p> <p>Abstract The contemporary digital era is fundamentally transforming the structure of social interactions, with social networking sites (Facebook, Instagram, TikTok) playing a pivotal role. In this paper, these platforms are conceptualized as the modern arena for social performance, where individuals—particularly adolescents—actively engage in the construction and presentation of their identities. This process is analyzed through the lenses of Erving Goffman’s dramaturgical model and Charles Horton Cooley’s “looking-glass self” theory, framing digital interactions as a theatrical performance. Goffman’s concept of impression management and Cooley’s notion of self-perception—shaped by imagined perceptions, evaluations, and reactions of others—acquire heightened significance in digital spaces, where social validation is operationalized through quantitative metrics such as likes, views, followers, shares, and algorithmic amplification. Each platform elicits distinct performative strategies: on Facebook, the presence of heterogeneous audiences (family members, teachers, peers) necessitates a neutral, socially acceptable persona; on Instagram, priority is given to visual perfection, manifesting in filter-enhanced, idealized representations of the self that serve purposes of self-positioning (including the “Close Friends” feature for more candid expressions); on TikTok, creative, ironic, and trend-oriented self-expression predominates, with algorithms reinforcing popular content and signaling successful roles to users. These mechanisms function as behavioral reinforcers, profoundly influencing individual behavior and self-perception. The impact of virtual performance blurs the boundaries between online and offline selves, resulting in the proliferation of multiple parallel identities. This fragmentation fosters internal dissonance, renders self-esteem contingent upon digital validation, and, in many cases, contributes to anxiety, depression, perpetual social comparison, and alienation. In offline contexts, individuals increasingly adopt behaviors oriented toward “postability,” prioritizing content suitable for social media dissemination, which diminishes the depth and emotional authenticity of face-to-face interactions and renders relationships superficial and templated. The crisis of authenticity is evident in pervasive facades and the simulation of genuineness (e.g., trends such as “BeReal”). Consequently, social networking sites transcend their role as mere communication channels; they constitute an active arena for identity experimentation, posing particular risks for adolescents whose self-esteem and psychological well-being are heavily dependent on digital feedback. Achieving equilibrium between virtual performative roles and authentic existence remains one of the foremost challenges facing contemporary society, necessitating a shift in sociological inquiry toward the qualitative transformations these platforms induce in individual psyche and social self-representation.</p>
<p>მომხსენებელი:</p>	<p>ქეთევან გაგნიძე-მაქკორმიქ კლინიკური ფსიქოლოგი/ფსიქოთერაპევტი(ამერიკის შეერთებული შტატები) აშშ -ში ლიცენზირებული ფსიქიატრიული მრჩეველი, სომატური გამოცდილების პრაქტიკოსი, ქართულ-ამერიკული სომატური სომატური გამოცდილების ტრავმის ინსტიტუტი</p>

სათაური	ტრავმა, ადრეული მიჯაჭვულობის ჭრილობები და სხეულის ტიპები Trauma, Attachment Wounds, and Body Types
თეზისები	<p>რადგან ტრავმა სხეულის ფიზიოლოგიაზე გავლენას ახდენს და ტრავმატული მესხიერება ხშირად სხეულგებრივად ინახება, ტრავმის მკურნალობაში აუცილებლად უნდა იყოს ჩართული სხეული. სხეულზე ორიენტირებული თერაპიები ხაზს უსვამენ კავშირს სხეულის შეგრძნებების დონეზე და ამ საწყისიდან შემდეგ მიმართავენ ემოციებისა და კოგნიციებს (ანუ ქვემოდან ზემოთ მიდგომა). ბევრი ტრავმა გადატანილი ადამიანი განიცდის მუდმივ ბრძოლას საკუთარ სხეულში, PTSD-ის სიმპტომები კი ერთ-ერთი მაგალითია ამგვარი შინაგანი კონფლიქტის.</p> <p>დოქტორი დაიან პულ ჰელერის მიხედვით ოთხი სხვადასხვა მიჯაჭვულობის სტილი არსებობს: დაცული, თავისამრიდებელი, ამბივალენტური, და მოუწესრიგებელი. მნიშვნელოვანი ემოციური ტრავმის ან მიჯაჭვულობის სტილის ძნელი ადაპტაციის მიუხედავად, ჩვენი თავის ტვინის ნეიროპლასტიურობა გვაძლევს შესაძლებლობას შევქმნათ ახალი ნეირონული გზები, შევცვალოთ არასჯანსაღი პატერნები და აღვადგინოთ დაცული მიჯაჭვულობა მოზრდილ ადამიანებში. ალექსანდრ ლოუენს მიაჩნია რომ სტრესის სიჭარბემ შეიძლება გამოიწვიოს ქრონიკული კუნთოვანი დაჭიმულობა სხეულში და ასევე გამოიწვიოს არასასურველი ფსიქიკური ჯანმრთელობის პრობლემები. მან გამოარჩია რამდენიმე სხვადასხვა ტიპის სხეულის სტრუქტურა. ყოველმა ცვლილებამ, ლოუენის მიხედვით, შესაძლოა გავლენა იქონიოს სხეულზე. გონებისა და სხეულის კავშირის გაგება მკურნალობის აუცილებელი ასპექტია.</p> <p>Because trauma affects the body's physiology and traumatic memories often stored somatically, trauma treatment must incorporate the body. Body oriented therapies emphasize making a connection at the somatic level, and then moving from the entry point to addressing emotions and cognitions. Many trauma survivors experience an ongoing battle within their bodies, symptoms of PTSD provide one illustration of this kind of internal conflict.</p> <p>According to Dr. Diane Poole Heller, there are four different attachment styles: secure, avoidant, ambivalent and disorganized. Despite significant emotional trauma or challenging attachment adaptations, our brain's neuroplasticity gives us the capacity to create new neural pathways, change unhealthy patterns and restore secure attachment in adulthood.</p> <p>Alexander Lowen believed that an excess of stress could lead to chronic muscular tension in the body and result in unwanted mental health concerns. He differentiated several different character body types. Every change, according to Lowen, could impact the body. Understanding the mind-body connection is an essential aspect of healing.</p>
მომხსენებელი:	თამარ მუსერიძე ფსიქოლოგიის დოქტორი, პროფესორი, საქართველოს საპატრიარქოს წმინდა თამარ მეფის უნივერსიტეტი
	დ. უზნაძის შეხედულებები ომებსა და მათ მიმართებაზე ადამიანის სიცოცხლის აზრთან D. Uznadze's Views on Wars and Their Relationship to the Meaning of Human Life

<p>თეზისები</p>	<p>უზნაძე უარყოფს რუსი ფილოსოფოსის სოლოვიოვის შეხედულებას იმის შესახებ, რომ ომი ხალხთა გაერთიანებას, სახელმწიფოთა გაძლიერებას და ცხოვრების უკეთესი პირობების შექმნას ემსახურება. ის აღნიშნავს, რომ ომებიდან არცერთს არ მოჰყოლია ასეთი შედეგი. ამიტომ დაპყრობითი ომი, ამ ქვეყნად ყველაზე დიდი ბოროტებაა;</p> <p>უზნაძე აღნიშნავს, რომ ადამიანის სიცოცხლის აზრი არის ღირსეული არსებობისათვის უკეთესი პირობების შექმნა ცალკეულ ეროვნებათა და მის მოქალაქეთა მიერ, მეცნიერულ-კულტურული განვითარებისათვის საჭირო აქტიულობათა გზით. ადამიანის სიცოცხლე მხოლოდ საშუალებაა, ადამიანის არსებობის დანიშნულების განხორციელებისათვის, ზოგჯერ იგი სიკვდილს მოითხოვს და ზოგჯერ სიცოცხლეს. ამიტომ ჩვენი არსებობის აზრი მხოლოდ თვით ჩვენი პრაქტიკული არსებობის ფარგლებში კი არ უნდა ვეძიოთ, არამედ „მის გარეთ და მასზე მაღლა.“</p> <p>უზნაძის აზრით, მხოლოდ თავდაცვითი ომები შეიძლება იყოს სამართლიანი და ლეგიტიმური, რადგან ამ დროს ერი საკუთარ სიცოცხლეს, ღირსებას, საკუთარ მიწაწყალს იცავს და დამოუკიდებელი ერის ყველა ნიშნის შენარჩუნებით, გადარჩენას ცდილობს. ასეთი მსჯელობით უზნაძე დიდი ერებისგან ადრე დაპყრობილი მცირე ერების საკუთარი, ყოფილი დამოუკიდებლობის აღდგენისაკენ მიმართული ომებსაც ამართლებს.</p> <p>უზნაძეს სწამდა, რომ დადგება დრო, როცა ომი როგორც ყველაზე დიდი ბოროტება, სამუდამოდ აღიკვეთება, ამას ბევრი საეჭვოდ მიიჩნევდა მაშინაც და დღესაც.</p> <p>ამაზე უზნაძის პასუხია: ა. თავის განვითარებაში კაცობრიობამ ბევრ რამეს მიაღწია, რაც ადრე მხოლოდ ზღაპრებში იყო. ბ. ასე ფიქრობენ ისინი, ვინც არ, ან ვერ ითვალისწინებს, რომ როგორც ცალკეული ადამიანის ისე მთელი ერის მისწრაფებას სიცოცხლისა და თვითშენარჩუნებისადმი მის არაცნობიერ განწყობაში აქვს ფესვები გადგმული, რის გამოც ყოველი ადამიანი და მთლიანად ერი მიისწრაფის თვითშენარჩუნებისა და საკუთარი ინტერესების განხორციელებისაკენ.</p> <p>უზნაძე მიუთითებს ომების საბოლოოდ თავიდან აცილების გზას: ომს კაცობრიობა უნდა შეებრძოლოს თითოეულ მოქალაქეში ცხოვრების ჭეშმარიტი აზრის გაღვივება-განვითარებით, რის შედეგადაც მოსახლეობა დაინახავს, რომ ქვეყნის ეკონომიკური ინტერესები არ მოითხოვს საკუთარი ინტერესების დაკმაყოფილებას ომის საშუალებით; ყოველი ერი, შიგნით უნდა ზრუნავდეს ეკონომიკურ გაძლიერებაზე, მეცნიერულ-კულტურულ წინსვლაზე, რასაც მოჰყვება მოსახლეობის მატერიალური კეთილდღეობა, ჭეშმარიტი განათლებულობა და ზნეობრივი განვითარება; ეს კი უეჭველად მიგვიყვანს ომების უარყოფაში სოლიდარობასა და გაერთიანებამდე.</p> <p>უზნაძის მიერ 1914 წ.გამოთქმული აზრის რეალობაში განხორციელება დაიწყო 1945 წელს, როცა საერთაშორისო მშვიდობის შენარჩუნების მიზნით შეიქმნა „გაერო“</p>
	<p>Uznadze rejects the perspective of the Russian philosopher Solovyov, who claimed that war unites peoples and creates better living conditions. He argues that no war in history has ever achieved such results, viewing conquest as the greatest evil. According to Uznadze, the meaning of human life lies in creating dignified conditions for nations and their citizens through scientific and cultural development. He believes that individual lives serve to fulfill this greater purpose, which may sometimes demand sacrifices.</p> <p>Uznadze asserts that only defensive wars are legitimate, as they protect a nation's</p>

	<p>life, dignity, and identity. This rationale justifies the wars of smaller countries seeking to regain independence from larger nations.</p> <p>He is optimistic that war—a considerable evil—can eventually be abolished. He believes that humanity has made progress that was once thought impossible and that the desire for self-preservation drives both individuals and nations.</p> <p>To avoid war, Uznadze suggests awakening a deeper meaning of life within citizens. By focusing on their economic strength and cultural advancement, nations can achieve well-being and moral development, fostering unity against war.</p> <p>His ideas, articulated in 1914, began to take shape with the establishment of the United Nations in 1945, which aimed to maintain international peace.</p>
მომხსენებელი:7	<p>მაია კალანდარიშვილი ფსიქოლოგიის დოქტორი, პროფესორი (ნიდერლანდების სამეფო) საქართველოს საპატრიარქოს წმ. თამარ მეფის უნივერსიტეტი, ქართულ-ამერიკული სომატური გამოცდილების ტრავმის ინსტიტუტი</p>
19:30-19:40	<p>ევროპულ ფორუმებზე წარმოდგენილი ინოვაციური კვლევები განწყობის ფსიქოლოგიაში Innovative researches in Set psychology presented at European forums</p>
თეზისები	<p>განწყობის ფსიქოლოგიის განვითარების 1-ელუტაზე მიმდინარეობდა “უზნადის ეფექტის” ანუ არაცნობიერი სენსომოტორული და რომელზეთ განწყობების შესწავლა აღქმის მეორადი ილუზიების კვლევის ბაზაზე. შეიქმნა განწყობის ზოგადი ფსიქოლოგია, გაკრიტიკდა ფსიქოლოგიის იმ დრონდელ მიდინარეობების საფუძვლედ მდებარე პოსტულატები. შეიქმნა განწყობის ინდივიდუალური ფსიქოლოგია, შედარებითი ფსიქოლოგია და განწყობის ფსიქოპათოლოგია</p> <p>მე-2 ეტაპზე დიმიტრი უზნადემ დაამუშავა “ობიექტივაციის” ცნება, რითაც საფუძველი დაუდო აზროვნებისა და ნებელობის პროცესებში განწყობის შემუშავების შესძლებლობას. დაამუშავა ცნობიერების როლი განწყობის შემუშავებაში. საბოლოოდ დ.უზნადე აყალიბებს ფიქსირებული განწყობის დონეზე და ობიექტივაციის დონეზე შემუშავებული განწყობის საფუძვლზე რეგულირებული ქცევის მექანიზმებს.</p> <p>მე3 ეტაპი - განწყობის ანთროპული თეორია(შოთა ნადირაშვილი) ხასიათდება სენსომოტორული და სოციალური განწყობების კვლევით. შეისწავლება ატიტუდის ანუ სოციალური განწყობის კოგნიტური, ემოციური და ქცევითი კომპონენტები. სწორედ ამ ეტაპს შეესაბამება ჩვენს მიერ ჩატრებულ, უცხოურ ფორუმებზე</p>

წარმოდგენილ, კვლევები განწყობის ფსიქოლოგიაში.

2021 წელს ევროპულ სამეცნიერო ორგანიზაციის “MODERN EDUCATION END RESEARCH INSTITUTE --ის სამეცნიერო ჟურნალს მე-17 ნომერში, ქ. ბრიუსელში, გამოქვეყნდა ჩემი და თამარ ტუბაშვილის სტატია: “ინკლუზიურ განათლებაში ჩატრებული სამეცნიერო კვლევების მიმოხილვა 2015-2021 წლებში ქართულ ჟურნალებში”. ჩატრებული კვლევებიდან ერთერთ შედეგებზე შშმ მოსწავლეს მიმართ ქართულ საზოგადოების განწყობების შესწავლას. კვლევაში გამოყენებული იყო კრიტიკული ფიქრისა და პეტის ინტერვიუ მეთოდი შშმ მოსწავლეს მიმართ განწყობების კვლევისა. განწყობის სკალა მოცავდა როგორც კონკრეტულ ისე ემოციურ კომპონენტებს. კვლევის მიზანი იყო დაედგინა ინკლუზიური განათლების შესახებ ჩატრებული ტრენინგი, როგორც ცვლად შშმ მოსწავლეს მიმართ დამოკიდებულებებს. აღმოჩნდა, რომ როგორც კონკრეტული, ისე ემოციური კომპონენტი ტრენინგის მერე უფრო დადებითი მიმართებით შეიცვალა, ვიდრე კონტროლურ ჯგუფში. ($T = 3,5 \quad P < 0.05$, $T = 4,5 \quad P < 0.05$)

2022 წელს ამავე ჟურნალში გამოქვეყნდა ჩემი, თამარ ტუბაშვილის, თანაონ საბაშისა და თამარ ელბაქიძის სტატია სათვლით “შშმ მოსწავლეების მშობელთა განწყობების შესწავლა ინკლუზიური განათლების მიმართ”. კვლევაში გამოიყენეთ როგორც კრიტიკული ფიქრისა და პეტის მეთოდი, ასევე ფოკუს ჯგუფების მეთოდი. კვლევამ აჩვენა, რომ შშმ მოსწავლეების მშობლების განწყობების ემოციური კომპონენტი უფრო უარყოფითია, ვიდრე ტიპური განვითარების მქონე ბავშვების მშობლებისა. ($T = 7.5 \quad P < 0.05$) შშმ მოსწავლეების მშობლები საჭიროებენ სპეციალურ განათლებას და ხშირ შემთხვევაში ფსიქოლოგიურ და ფსიქოთერაპიულ დახმარებას.

2022 წლის 6-9 ივლისს ქალქ ღნევეში (აშშ) ჩატრდა ფსიქოთერაპიული კვლევების საერთაშორისო საზოგადოების (Society for Psychotherapy Research) 53-ე კონფერენცია, სადაც მონაწილეობდნენ ამ საზოგადოების წამომადგენი მეცნიერები საქართველოში. კვლევაში, ჩემი ხელმძღვანელობით მონაწილეობა მიიღეს ქეთევან გაგნიძე-მაკეორმიძე, ნინო ბერუშვილიძე, მაგდა მაჭავარიანი და თანაონ ფანცულაძე. თუმცა სათაური იყო “ფსიქოთერაპიული მკურნალობის ეფექტურობის კრიტერიუმები”

კვლევის შედეგები და დასკვნები: კვლევის პირველ ეტაპზე შემუშავებულია კითხვარი, რომელიც შეისწავლის ფსიქოთერაპიული პროცესის წევრების (როგორც თერაპევტების, ისე კლიენტების) განწყობებს ეფექტური ფსიქოთერაპიული მკურნალობის ფაქტორების გამოვლენასა და შეფასებაში. შემუშავებული კითხვარი მაღალი სტატისტიკური სანდოობით ხასიათდება. ($\text{chronbach alfa} = 0.850$)

	<p>ფსიქოთერაპიულ პროცესის ეფექტურ წარმართვაში მნიშვნელობის ხარისხის მიხედვით გამოიკვეთა ფაქტორთა 6 ჯგუფი: განსაკუთრებულად და ძალიან მნიშვნელოვანი ფაქტორებიდან (ფსიქოთერაპევტისადმი ნდობა, კლიენტის ჩართულობა თერაპიის პროცესში....) მნიშვნელობის არ მქონე ფაქტორებამდე (ფსიქოთერაპევტის სქესი და ასაკი)</p> <p>გამოიკვეთა მნიშვნელოვანი სხვაობები თერაპევტებისა და კლიენტების განწყობებს შორის. 19 დან 11 სკალაზე სტატისტიკურად მნიშვნელოვანი სხვაობებია, მაშინ როდესაც არ არის დიდი სხვაობები ცალ-ცალკე თერაპევტებისა და კლიენტების ჯგუფებისა და მათ შესაბამის საკონტროლო ჯგუფებს შორის. ეს შედეგი გვაძლევს საფუძველს დავასკვნათ, რომ დღესდღეისობით მიზნობრივი ჯგუფების შიგნით უფრო მყარი განწყობებია ფორმირებული ფსიქოთერაპიული პროცესის ეფექტურობაზე, ვიდრე ჯგუფებს შორის. კვლევის შედეგებში ასახულ განმასხვავებელ ფაქტორთა შინაარსობრივი ანალიზი დაეხმარება თერაპიული პროცესის ორივე მონაწილეს, თერაპევტსაც და კლიენტსაც, გააცნობიერონ ერთმანეთის მოლოდინები და განწყობები თერაპევტის, კლიენტისა და თერაპიული პროცესის მიმართ რაც ხელს შეუწყობს მათ შორის უფრო სრულყოფილი კონტაქტის დამყარებასა და ფსიქოთერაპიული პროცესის ოპტიმიზაციას</p> <p>At the 1st stage of the development of Set psychology, the “Uznadze effect” or unconscious sensomotor and qualitative sets were studied on the basis of research on secondary illusions of perception. There were created the SET general psychology , Individual psychology , comparative psychology and psychopathology.</p> <p>At the 2nd stage, Dimitri Uznadze developed the concept of “objectivation”, thereby laying the foundation for the possibility of developing Set in the processes of thinking and volition. He developed the role of consciousness in the development of Set.</p> <p>Stage 3 - SEt Anthropic Theory (Shota Nadirashvili) is characterized by the study of sensoimotor and social moods. The cognitive, emotional and behavioral components of attitude, or social set, are studied. The studies in the SEt psychology conducted by us and presented at foreign forums correspond to this stage.</p> <p>In 2021, in the 17th issue of the scientific journal of the European scientific</p>
--	--

organization “MODERN EDUCATION AND RESEARCH INSTITUTE”, in Brussels, my and Tamar Tukhashvili’s article was published: “Review of scientific research conducted in inclusive education in 2015-2021 at Georgian universities”. One of the studies conducted concerned the study of the attitudes of Georgian society towards students with disabilities. The study used the innovative method of Kriti, Fabrigar and Petty to study attitudes towards students with disabilities. The Set scale included both cognitive and emotional components. The aim of the study was to determine how the training on inclusive education changed attitudes towards students with disabilities. It turned out that both the cognitive and emotional components changed in a more positive direction after the training, and were greater than before the training. ($T = 3.5$ $P < 0.05$, $T = 4.5$ $P < 0.05$)

In 2022, the same journal published my article entitled “Study of the Attitudes of Parents of Students with Disabilities Towards Inclusive Education” by Tamar Tukhashvili, Tinatin Sabauri and Tamar Elbakidze. We used both the Criti Fabrigar and Petty methods and the focus group method in the study. The study showed that the emotional component of the attitudes of parents of students with disabilities is more negative than that of parents of children with typical development. ($T = 7.5$ $P < 0.05$) Parents of students with disabilities require special education and, in many cases, psychological or psychotherapeutic assistance.

On July 6-9, 2022, the 53rd Conference of the International Society for Psychotherapy Research was held in Denver (USA), where scientists representing this society in Georgia participated. In the study, under the my leadership were taking parts also Ketevan Gagnidze-McCormick, Nino Beruashvili, Magda Machavariani and Tinatin Pantsulaia, the topic was titled “Criteria for the Effectiveness of Psychotherapeutic Treatment”

Results and conclusions of the study: At the first stage of the study, a questionnaire was developed that examines the attitudes of members of the psychotherapy process (both therapists and clients) in identifying and assessing the factors of effective psychotherapy treatment. The developed questionnaire is characterized by high statistical reliability. (chronbch alpha = 0.850)

6 groups of factors were identified according to their importance in the effective conduct of the psychotherapy process: from extremely and very important factors (trust in the psychotherapist, client involvement in the therapy process...) to unimportant factors (gender and age of the psychotherapist)

Significant differences were identified between the attitudes of therapists and clients. There are statistically significant differences in 11 out of 19 scales, while there are no significant differences between the groups of

	<p>therapists and clients and their respective control groups. This result gives us grounds to conclude that today, more solid attitudes are formed within the target groups about the effectiveness of the psychotherapy process than between the groups. A substantive analysis of the distinguishing factors reflected in the research results will help both participants in the therapeutic process, the therapist and the client, to understand each other's expectations and attitudes towards the therapist, the client and the therapeutic process, which will contribute to the establishment of more complete contact between them and the optimization of the psychotherapy process.</p>
მომხსენებელი:	<p>ლელა ტყეშელაშვილი სოციალურ მეცნიერებათა დოქტორი, საქართველოს უნივერსიტეტი</p>
19:45-19:55	<p>რატომ ომი? მრავალი ხედვა ერთ ჰიპოთეტურ დიალოგში Why War? Multiple Perspectives in a Single Hypothetical Dialogue</p>
თეზისები	<p>როგორც ცნობილია, 1931 წელს ერთა ლიგამ, დღევანდელი გაეროსა UN და UNESCO -ს წინამორბედმა ორგანიზაციამ, შესთავაზა ალბერტ აინშტაინს, მიემართა საჯარო წერილით ნებისმიერი ინტელექტუალისათვის, რათა გაეცვალა მასთან შეხედულებები ნებისმიერ საინტერესო თემაზე. აინშტაინმა აირჩია ზიგმუნდ ფროიდი, მისი კითხვა კი შეეხებოდა კაცობრიობისათვის ომების თავიდან აცილების შესაძლებლობას. აინშტაინი დიდ იმედს ამყარებდა, რომ ფროიდის ნაშრომებით პირდაპირ ან შეფარვით მოცემული იქნებოდა ამ გადაუდებელი და საჭირობო პრობლემის ნებისმიერი გამოვლინების ახსნა და არწმუნებდა მას, რომ ეს უზარმაზარი სამსახური იქნებოდა იმ თვალსაზრისით, რომ „მოჰყვნოდა ჭეშმარიტების ნათელი“ ამ მიმართულებით მოქმედების ახალ, ნაყოფიერ მეთოდებსა და საშუალებებს.</p> <p>იმთავითვე უნდა აღინიშნოს, რომ საკითხის ამგვარად დასმას ფროიდმა საპასუხო წერილში თავაზიანად აარიდა თავი, ფსიქოანალიზის „მამა“ მიიჩნევდა, რომ ძალადობა ადამიანის ბუნების განუყოფელი ნაწილი იყო, ამიტომ ომების აღმოფხვრის უტოპიურ იდეაზე უფრო მართებულად მათი ალბათობის შემცირება მიიჩნია.</p> <p>როგორც ცნობილია, დიმიტრი უზნაძემ 1914 წელს შექმნა ნაშრომი „ომის ფილოსოფია“. ჩვენთვის საინტერესო იყო ჰიპოთეტური ინტელექტუალური დიალოგის წარმოდგენა: როგორი იქნებოდა აინშტაინის შეკითხვებისადმი უზნაძის რეაქცია, თუკი იგი ფროიდის ნაცვლად სწორედ ქართველ მოაზროვნეს მიმართავდა? შესაბამისად, ვცადეთ წარმოგვედგინა უზნაძის სავარაუდო პასუხი აინშტაინის წერილზე Warum Krieg? („რატომ ომი?“) — როგორც მისი ფუნდამენტური ფილოსოფიური და ფსიქოლოგიური შეხედულებების რეკონსტრუქცია — და შეგვედარებინა იგი ფროიდის ცნობილ პოზიციასთან.</p> <p>დ.უზნაძე ომის ფონზე სიკვდილისადმი ადამიანის დამოკიდებულებასა, და პიროვნებისა და ერის ამქვეყნიურ დანიშნულებას იკვლევს. „ომის ფილოსოფიაში“ ომი წარმოიჩნდება არა როგორც უბრალო ძალადობა ან პოლიტიკური დაპირისპირება, არამედ როგორც ადამიანის არსებობის ღრმა ეგზისტენციალური და ფილოსოფიური გამოვლინება. სიკვდილი, რომელიც ჩვეულებრივ ბოროტებად აღიქმება, ომში მნიშვნელობას</p>

	<p>იცვლის — შიში ქრება და ადამიანი საკუთარ სიცოცხლეს უფრო მაღალ მიზანს უკავშირებს. ამდენად, ომი მისთვის ტრაგიკული, თუმცა კულტურულად გარდამქმნელი გამოცდილებაა, რომელიც ინდივიდსა და საზოგადოებას მათივე არსებობის აზრის გადაფასებამდე მიჰყავს. ვიმედოვნებთ, რომ უზნაძის და ფროიდის ხედვების გაერთიანება ომს მრავალი შრით წარმოაჩენს და უფრო სრულყოფილად აჩვენებს ადამიანის ბუნებისა და კულტურის გავლენას მშვიდობაზე.</p> <p>As is well known, in 1931 the League of Nations, the predecessor of today's United Nations (UN) and UNESCO, issued a public letter inviting any intellectual to exchange views on topics of interest. Albert Einstein chose Sigmund Freud, posing a question concerning the possibility of preventing wars for humanity. Einstein placed great hope that Freud's writings would provide either direct or implicit explanations for this urgent and critical problem, arguing that such an undertaking would constitute a significant service by "shedding light on the truth" and offering new, productive methods and means of action in this domain.</p> <p>It should be noted at the outset that Freud politely avoided addressing the question in his reply. The father of psychoanalysis regarded violence as an inseparable part of human nature, thus considering the complete elimination of war a utopian ideal, while focusing instead on reducing its likelihood.</p> <p>As is also known, Dimitri Uznadze produced the 1914 work The Philosophy of War. Our interest lies in imagining a hypothetical intellectual dialogue: how would Uznadze have responded to Einstein's question, had he been addressed instead of Freud? Accordingly, we attempted to reconstruct Uznadze's likely response to Einstein's letter Warum Krieg? ("Why War?") based on his fundamental philosophical and psychological perspectives and to compare it with Freud's well-known position.</p> <p>In the context of war, Uznadze examines human attitudes toward death as well as the earthly purpose of individuals and nations. In The Philosophy of War, war is presented not as mere violence or political confrontation but as a profound existential and philosophical manifestation of human existence. Death, typically perceived as an evil, acquires new meaning in war—fear diminishes, and individuals relate their own lives to higher purposes. Thus, war constitutes for him a tragic yet culturally transformative experience, compelling both individuals and societies to reassess the meaning of their existence.</p> <p>We suggest that integrating the perspectives of Uznadze and Freud presents war as a multidimensional phenomenon, offering a more comprehensive understanding of the influence of human nature and culture on the prospects for peace.</p>
მომხსენებელი:9	<p>თამარ ტუხაშვილი ფსიქოლოგიის დოქტორი, საქართველოს საერთაშორისო უნივერსიტეტი ჯიუ-ს აფილირებული ასოცირებული პროფესორი</p>
20:00-20:10	<p>ინკლუზიური განათლების მხარდამჭერი სპეციალისტების ფუნქციები "Functions of specialists supporting inclusive education".</p>
თეზისები	<p>ინკლუზიური განათლება განათლების სისტემის ერთ-ერთი პრიორიტეტული მიმართულებაა თანამედროვე საქართველოში. 2016-2018 წლებიდან, განათლების სამინისტროს მულტიდისციპლინური გუნდი(შემდეგში: ფსიქოსაგანმანათლებლო შეფასებისა და კონსულტირების სპეციალისტი) განსაზღვრავს სკოლებში თითოეული სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე მოსწავლისათვის</p>

	<p>ადამიანურ რესურსს, რომელიც მას მხარს დაუჭერს/დაეხმარება სხვადასხვა სირთულის დამღევაში და იზრუნებს კონკრეტული უნარების განვითარებაზე მოსწავლის ცხოვრების ხარისხის გასაუმჯობესებლად. ესენი არიან: ფსიქოლოგი, კომუნიკაცია, ენისა და მეტყველების სპეციალისტი, ოკუპაციური თერაპევტი, სსმ მოსწავლის ინდივიდუალური ასისტენტი, ქესტური ენის თარჯიმანი, ქესტური ენის სპეციალისტი, მობილობა ორიენტაციის სპეციალისტი, სპეციალური მასწავლებელი. აღნიშნული სპეციალისტების შერჩევა ხდება სკოლის მიერ-კონკურსის წესით, მულტიდისციპლინური გუნდის წევრის დასკვნის საფუძველზე.</p> <p>Inclusive education is one of the priority areas of the education system in modern Georgia. Since 2016-2018, the multidisciplinary team of the Ministry of Education (hereinafter: Psychoeducational Assessment and Consulting Specialist) has been identifying a human resource for each student with special educational needs in schools, who will support/help them overcome various difficulties and take care of the development of specific skills to improve the quality of life of the student. These are: a psychologist, a communication, language and speech specialist, an occupational therapist, an individual assistant for a student with special educational needs, a sign language interpreter, a sign language specialist, a mobility orientation specialist, and a special teacher. The above specialists are selected by the school through a competition, based on the conclusion of a member of the multidisciplinary team.</p>
მომხსენებელი:2	მაგდა კოტრიკაძე პოლიტიკურ მეცნიერებათა დოქტორი, ასოცირებული პროფესორი, ევროპული აკრედიტაციის მქონე ფსიქოთერაპევტი
სათაური	<p>ხელოვნური ინტელექტი, როგორც ფსიქოლოგიური საფრთხე და მასობრივი კომუნიკაციის იარაღი თანამედროვე მსოფლიოში</p> <p>Artificial Intelligence as a Psychological Threat and a Tool of Mass Communication in the Modern World</p>
თეზისები	<p>ხელოვნური ინტელექტი (AI) არა მხოლოდ მონაცემთა დამუშავების ან ოპტიმიზაციის სფეროში, ის თანდათან ხდება სოციალური, კულტურული და ფსიქოლოგიური რეალობის ერთ-ერთი მთავარი არქიტექტორი. თანამედროვე კომუნიკაციის ეკოსისტემაში ალგორითმები განსაზღვრავენ ინფორმაციის ნაკადის სტრუქტურას, მისი წვდომის წესებს, სისწრაფეს და იერარქიას. ამ პროცესს თან სდევს ორი ურთიერთდაკავშირებული პროცესი: ერთი მხრივ, AI იქცევა მასობრივი კომუნიკაციის უკიდურესად ძლიერ იარაღად, მეორე მხრივ — ფსიქოლოგიური ზემოქმედების წყაროდ, რომელიც გავლენას ახდენს ინდივიდის ემოციურ რეგულაციაზე, თვითიდენტობაზე და კრიტიკულ აზროვნებაზე.</p> <p>AI-ს ეიფორიის ქვეშ ზოგჯერ გაისმის მთავარი კითხვა: როგორ იცვლება ადამიანის ცნობიერება მაშინ, როცა ინტერპერსონალური ურთიერთობების მნიშვნელოვანი ნაწილი გადადის მანქანურ,</p>

სტატისტიკური კანონზომიერებებით მართულ მოდელების სივრცეში? ვის ხელშია გავლენა იმაზე, რას ვხედავთ, როგორ ვავითარებთ აზრს და როგორ ვთარგმნით ემოციებს გადაწყვეტილებებად?

ციფრული პლატფორმები ინფორმაციის დინებას ქმნიან პერსონალიზებული ფილტრებით. ამ პერსონალიზაციას აქვს ორმაგი ეფექტი: ზრდის სუბიექტურ რელევანტობას და ამავე დროს აგრძელებს ინფორმაციული ბუშტების ფორმირებას, სადაც ინდივიდი ეხება „კონსისტენტურ“, მაგრამ ხშირად ფრაგმენტულ რეალობას. ეს ნიშნავს, რომ საერთო საინფორმაციო სივრცე დაქუცმაცებულია და საზოგადოების წევრები განსხვავებული „სიმართლის ეკოსისტემებში“ ცხოვრობენ. ამ პირობებში ნარატივების ცირკულაცია ხდება უფრო მიზანმიმართული: ემოციური ტონალობის ოპტიმიზაცია (ე.წ. „ანდამიანადობის“ იმიტაცია), დროის სწორი არჩევა, ვიზუალური მხარდამჭერი მასალის გამოყენება და აუდიტორიის სეგმენტაცია.

აქ მნიშვნელოვანია ალგორითმული მანიპულაციის პრობლემა, deepfake ტექნოლოგიები და „სოციალური მტკიცებულების“ ხელოვნურად შექმნილი სიგნალები (ნახევები, მოწონებები, კომენტარები) ქმნიან იმიტირებულ კონსენსუსს, რომელიც მენტალური სიმართივის წესით („თუ ბევრი ამბობს, ალბათ მართალია“) იოლად ჩნდება ცნობიერებაში. ასეთი კომუნიკაცია აღარ არის პირდაპირი, არამედ „უხილავი“, იმიტომ რომ გავლენას ახდენს არა მხოლოდ იმით, რასაც ამბობს, არამედ იმითაც, თუ როგორ და როდის ამბობს, ვისთან დაკავშირებით და რომელი ფსიქოლოგიური ტრიგერით ოპერირებს.

AI სისტემები ხშირად აჩვენებენ ემპათიის სიმულაციას: ისინი „ისმენენ“, „გიგებენ“ და „ამშვიდებენ“. ამით იქმნება გაცნა, რომ მომხმარებელი მიღებულია და დაცულია. როდესაც ასეთი ურთიერთობა ხდება რეგულარული, აღმოცენდება ტექნოლოგიურ ობიექტზე ემოციური მიჯაჭვულობა. ადამიანისთვის ხდება შესაძლებელი ცოცხალი ურთიერთობების ჩანაცვლება „უსაფრთხო“ და პროგნოზირებად დიალოგით, სადაც კონფლიქტის, გაუგებრობის ან ნეგატიური უკუკავშირის რისკი დაბალია. ეს ქმნის ემოციური მართლობის პარადოქსს: ადამიანი თითქოს მუდმივად „ურთიერთობს“, თუმცა რეალური ინტერაქცია მცირდება, რადგან ალგორითმთან ურთიერთობა არ მოითხოვს მე-შენ დინამიკის რთულ პროცესს.

თვითიდენტობის კრიზისიც ამ ლოგიკას მიჰყვება. როცა პლატფორმები სთავაზობენ „იდეალურ ტექსტებს“, „იდეალურ სხეულებს“ და „იდეალურ ცხოვრების სტილს“, ცნობიერებაში ფიქსირდება სტანდარტი, რომელსაც ვეღარ ერგება ყოველდღიური

მრავალფეროვნება. მუდმივი შედარება იწვევს თვითშეფასების დაქვეითებას, შფოთვას, დეპრესიულ განწყობებს და „ალგორითმულ კონფორმიზმს“. ადამიანი იწყებს საკუთარი უნიკალურობის კომპრომეტირებას საბაზრო სტანდარტების სასარგებლოდ.

კრიტიკული აზროვნების დასუსტება, ამ პროცესის, კიდევ ერთი დამატებითი ნეგატიური შედეგია. AI ხშირად გვაჩვენებს მზა პასუხებს, სწრაფ სინთეზებს, ინტერპრეტაციებს მყისიერი კომფორტით. ამან შეიძლება გადაადგილოს პასუხისმგებლობა ადამიანისგან ტექნოლოგიისკენ, როცა ფიქრი გიპყრობს: „ალგორითმმა უკეთ იცის“. როდესაც გადაწყვეტილებები ოპტიმიზაციის ლოგიკას ემორჩილება, მცირდება შანსი ღრმა გააზრების, მრავალმხრივი სიუჟეტების დაბალანსების და თავმდაბლობის პრაქტიკის. შედეგად, „ალგორითმული ავტორიტეტი“ ხდება აზროვნების ჩარჩო, სადაც „რატომ“ ჩნდება იშვიათად, ხოლო „სწრაფად“ უფრო და უფრო ხშირად.

მასობრივი შიში და პანიკა, როგორც სოციალური ფენომენი, ციფრულ ეკოსისტემაში ვრცელდება ლოგისტიკური სისწრაფით. AI-ს შეუძლია ემოციურად დამუხტული კონტენტის მასშტაბური გენერაცია; დეზინფორმაციის გატარება არა მხოლოდ ტექსტში, არამედ ვიზუალურ ან აუდიო მასალაში. კრიზისების დროს „სიგნალ-ხმაურის“ ბალანსის დარღვევა ისე, რომ საზოგადოება რეაქტიული ნარატივებით ცხოვრების რეჟიმში გადადის. როცა შიში ხდება მანკიერი ქვევახაზი, იგი იოლად მარშრუტდება პოლიტიკური ან კომერციული მიზნების მისამართით.

თუ ალგორითმული ჩარჩოები ამ სივრცეებს ფრაგმენტირებენ და ფაქტობრივ რეალობას ლოკალიზებულ „სიმართლეებად“ გარდაქმნიან, საზოგადოებრივი ნდობა დაირღვევა. არჩევის შემდგომი ლეგიტიმაცია დამოკიდებულია არა მხოლოდ შედეგებზე, არამედ პროცესის სამართლიანობის აღქმაზე. როდესაც რეალობისა და სიცრუის საზღვარი ბზინვარე გამოსახულებებით წარმოჩენა, ჩნდება ფუნდამენტური კითხვა: ინფორმაციის ზედამხედველი არის ადამიანი თუ ალგორითმი და ამასთან ვის ინტერესებს ემსახურება ეს ზედამხედველობა?

AI სისტემები ქმნიან ძალაუფლების ახალ სივრცეებს. კონცენტრირებული მონაცემები, მოდელების ყუთები, ინფრასტრუქტურულად ძლიერი მოთამაშეები, ეს ყველაფერი განსაზღვრავს, ვის აქვს იარაღი საზოგადოებრივი ქცევის პროგნოზირებისთვის და გავლენის მოსახდენად. თუ ეს ძალა არ ექვემდებარება დემოკრატიულ კონტროლს, გამჭვირვალობას და ეთიკურ ჩარჩოებს, მაშინ საზოგადოება გადასულია ფსიქოლოგიური დომინაციის რეჟიმში, სადაც ქცევის მოდელირება

	<p>არ არის მხოლოდ რელიგიის აღწერა, არამედ რეალობის მანიპულაცია.</p> <p>ამ კონტექსტში მნიშვნელოვანია უნარი, გავმიჯვნოთ „დახმარება“ და „ჩანაცვლება“. AI, როგორც დამხმარე, ამდიდრებს ადამიანის კოგნიტიურ და ორგანიზაციულ შესაძლებლობებს. AI, როგორც შემცველი, კი ამცირებს ადამიანის სუბიექტობას, პასუხისმგებლობას და ურთიერთობის სიღრმეს. ეს გამოიწვევს პრაქტიკული პოლიტიკის ნაწილია და არა მხოლოდ თეორიული დილემა.</p> <p>მნიშვნელოვანია დავინახოთ, როგორ მუშაობს მოთხოვნილების დაკმაყოფილების სწრაფი, დაუყოვნებელი გზები და როგორ გადაიქცევა AI-თან ურთიერთობა სუბლიმაციის ან შერწყმის მექანიზმად. თუ მანქანა სისტემატურად გვამღებს ემოციური სიმულაციას, მაშინ შინაგანი კონფლიქტები შესაძლოა ნაკლებად გადამუშავდეს რეალურ ადამიანურ ურთიერთობებში და მეტად გადაიტანოს მყისიერ კომპენსაციაში, რასაც შინაგანი დაძაბულობის უჩინარ რეჟიმში გრძელვადიანად გადაყვევართ.</p> <p>იუნგის ანალიტიკური ფსიქოლოგია გვამღებს „კოლექტიური უსაზრისის“ ხედვას: მასობრივი ნარატივები, არქეტიპები და სიმბოლური სურათები ალგორითმულად შეიძლება გათამაშდეს და გააქტიურდეს. როდესაც პლატფორმები იერარქიას ადგენენ იმ სურათებზე და ზღაპრულ ნარატივებზე, რომლებიც ჩვენში არქეტიპულ რეზონანსს იწვევს (მაგ., გმირის, საფრთხის, გამანადგურებელი ძალის, მშველელის ფიგურა), საზოგადოებრივი რეაქცია ხდება უფრო პროგნოზირებადი და ემოციურად დატვირთული. AI ამ არქეტიპულ ენაზე მეტყველებს, ხშირ შემთხვევაში გაცილებით ეფექტურად, ვიდრე პირდაპირი ლოგიკური არგუმენტი.</p> <p>ბანდურას სოციალური დასწავლის თეორია ხაზს უსვამს მოდელირებას, დაკვირვებით სწავლას და თვითეფექტიანობის განცდას. ციფრულ სივრცეში ქცევითი ნიმუშების მასობრივი გავრცელება (მიმსგავსება, „ჩელენჯები“, ინფლუენსერული პრაქტიკები) ქმნის პირობებს, სადაც ინდივიდი იღებს ნებადართულ ნორმებს არა ინსტიტუციური ავტორიტეტებისგან, არამედ ალგორითმულად გააქტიურებული მოდელებისგან. თუ თვითეფექტიანობის განცდა იქნება ნაჩვენები, მაგრამ არა ნამდვილი (მოდელირებული წარმატება, იოლად მიღწევადი შედეგები), გრძელვადიან პერსპექტივაში ეს ამცირებს რეალურ კომპეტენციას და ზრდის ფრუსტრაციის განცდას.</p> <p>სისტემური საპასუხო პროცესი იწყება განათლებით: მედია-წიგნიერება, კრიტიკული აზროვნება, რომლის შედეგადაც</p>
--	--

	<p>ადამიანები უკეთ არჩევენ ნარატივებს და სიგნალებს. რეგულაციამ უნდა შეძლოს ალგორითმების გამჭვირვალობის უზრუნველყოფა, ანგარიშვალდებულება და ადამიანის უფლებების პრიორიტეტიზაცია. განსაკუთრებით მონაცემთა დაცვის, დეზინფორმაციის წინააღმდეგ ბრძოლის და ემოციური მანიპულაციის შემცირების მიმართულებით. ეთიკური ჩარჩოები უნდა ფოკუსირდებოდეს ადამიანის ღირსებაზე: AI როგორც დამხმარე, არა შემცველი, როგორც სუბიექტური ავტონომიის მხარდამჭერი, არა მისი ძაბვის წყარო.</p> <p>დასასრულისთვის, მნიშვნელოვანია, რომ საზოგადოება არ იყოს მხოლოდ „მომხმარებელი“, არამედ „თანამენეჯერი“ იმ ეკოსისტემისა, სადაც AI მოქმედებს. ეს გულისხმობს თანამონაწილეობას პოლიტიკის შექმნაში, პროფესიული სტანდარტების გაძლიერებას და სამოქალაქო პასუხისმგებლობას. მთავარი კითხვა აღარ არის მხოლოდ „შეიძლება თუ არა AI-ის გამოყენება?“, არამედ „ვინ აკონტროლებს მას, რა მიზნებით და ადამიანის ღირსების რა ფასად?“</p> <p>პირველი, AI-ს ალგორითმული არქიტექტურა ცვლის ინფორმაციის ეკოლოგიას ისე, რომ ზრდის პერსონალიზაციას, მაგრამ ამავე დროს აუმჯობესებს მანიპულაციის შესაძლებლობას. ეს ზრდის ინდივიდუალურ და კოლექტიურ ფსიქოლოგიურ რისკებს, ემოციური მიჯაჭვულობის, თვითიდენტობის სტანდარტიზაციის და კრიტიკული აზროვნების დათრგუნვის მიმართულებით. მეორე, მასობრივი შიშისა და დეზინფორმაციის დინამიკა ციფრულ პლატფორმებში არის სწრაფი, ვიზუალურ-აუდიო „მტკიცებულებებით“ გამყარებული და სამხედრო-პოლიტიკური, კომერციული და კულტურული მიზანწყობისთვის ადვილად გამოყენებადი, რაც დემოკრატიულ პროცესებს აქცევს მყიფე კონსტრუქციად.</p> <p>მესამე, კლასიკური ფსიქოლოგიური თეორიები: ფროიდის, იუნგის და ბანდურას სთავაზობენ ინტერპრეტაციულ ჩარჩოებს, რომ AI-განპირობებული ემოციური რეგულაცია, არქეტიპული ნარატივების გაძლიერება და დაკვირვებით სწავლა გვესმოდეს არა როგორც „ნეიტრალური ტექნოლოგიური პროგრესი“, არამედ როგორც ფსიქოლოგიური სტრუქტურების გადანაწილება, სადაც ადამიანის სუბიექტურობა უნდა დარჩეს ცენტრალური ღირებულება.</p> <p>მეოთხე, პრევენცია მოითხოვს განათლების, რეგულაციისა და ეთიკის ერთობლივ არქიტექტურას: სწორედ ამ სამ კვანძში იქმნება სისტემა, სადაც AI ძალაუფლების კონცენტრაციის იარაღიდან გადაიქცევა საზოგადოებრივი კეთილდღეობის ინსტრუმენტად.</p>
--	--

Artificial Intelligence as a Psychological Threat and a Tool of Mass Communication in the Modern World

Artificial Intelligence (AI) today extends far beyond data processing or operational optimization; it is gradually becoming one of the main architects of contemporary social, cultural, and psychological reality. In the modern communication ecosystem, algorithms determine how information is structured, who gains access to it, how quickly it spreads, and which elements are given prominence. This transformation is accompanied by two interconnected processes: on one side, AI is becoming an exceptionally powerful instrument of mass communication; on the other, it serves as a psychological influence that shapes emotional regulation, self-identity, and the quality of critical thinking.

Beneath the general excitement surrounding AI lies a fundamental question: how does human consciousness change when a significant portion of interpersonal relationships shifts into machine-driven environments governed by statistical rules? Who holds the power to influence what we see, how we construct meaning, and how our emotions are transformed into decisions?

Digital platforms create information flows through personalized filters. This personalization has a double effect: it increases subjective relevance while simultaneously reinforcing the formation of informational “bubbles,” where individuals encounter a consistent yet fragmentary version of reality. As a result, the shared informational space becomes divided, and members of society begin to live in different “truth ecosystems.” Within such conditions, narratives circulate more strategically—through emotional tone optimization (the simulation of “human-likeness”), precise timing, visually enhanced content, and segmented targeting.

The issue of algorithmic manipulation becomes especially significant here. Deepfake technologies and artificially engineered signs of “social proof” such as inflated views, likes, and comments create a simulated consensus that easily embeds itself in human cognition through the mental shortcut: “If many people say it, it must be true.” This form of communication is no longer direct but “invisible,” because it influences not only through what is said but also through how, when, to whom, and with which psychological triggers messages operate.

AI systems frequently simulate empathy: they appear to “listen,” “understand,” and “comfort.” This creates a sense of acceptance and emotional safety. When such interactions become habitual, emotional attachment to technological agents may develop. For many individuals, machine interaction becomes a substitute for real human relationships because it offers safety, predictability, and freedom from the emotional risks of conflict, misunderstanding, or criticism. This produces a paradox of emotional loneliness: people appear to be constantly communicating, yet

	<p>genuine interpersonal connection diminishes, because interaction with an algorithm does not require the complex dynamics of a human relationship.</p> <p>A similar logic shapes today's crisis of self-identity. When platforms continuously present "ideal" bodies, "ideal" texts, and "ideal" lifestyles, these representations create standards that real human diversity cannot meet. Ongoing comparison weakens self-esteem, increases anxiety and depressive tendencies, and leads to what can be called <i>algorithmic conformity</i>: individuals gradually compromise their uniqueness to align themselves with algorithmically reinforced market norms.</p> <p>The weakening of critical thinking is another important consequence of this process. AI frequently habituates users to ready-made answers, quick syntheses, and immediate interpretive convenience. This can shift responsibility away from the individual and toward the technology, inviting the thought: "The algorithm knows better." When decision-making follows the logic of optimization, opportunities for deep reflection, balanced evaluation, and intellectual humility shrink. As a result, "algorithmic authority" becomes a dominant cognitive framework in which the question "why?" appears rarely, whereas "how quickly?" becomes increasingly central.</p> <p>Mass fear and panic, as social phenomena, now spread through digital ecosystems with logistical speed. AI can generate emotionally charged content on a large scale, amplify misinformation, and blur the boundary between real and fabricated material. During crises, distortions in the signal-to-noise ratio push societies into reactive, emotion-driven modes of processing information. Once fear becomes a persistent undercurrent, it can be redirected easily toward political or commercial objectives.</p> <p>When algorithmic systems fragment public space and turn factual reality into localized "truths," public trust deteriorates. The legitimacy of elections depends not only on their outcomes but also on perceptions of fairness. When the line between authenticity and fabrication is obscured by highly polished visual content, an essential question emerges: Is information supervised by humans or by algorithms—and whose interests does this supervision serve?</p> <p>AI systems create new power structures. Concentrated data, opaque model architectures, and technologically dominant actors determine who can predict—and influence—collective behavior. If such power is not subject to democratic oversight, transparency, and ethical boundaries, society enters a state of psychological domination in which behavioral "modeling" shifts from description to manipulation.</p> <p>In this context, distinguishing between "assistance" and "replacement" becomes essential. AI as an assistant enhances human cognitive and organizational capacities. AI as a replacement diminishes human</p>
--	--

	<p>subjectivity, responsibility, and relational depth. This distinction is a practical policy concern—not merely a theoretical debate.</p> <p>It is also important to understand how rapid-gratification mechanisms work and how interactions with AI may replace sublimation or genuine emotional processing. When a machine consistently provides emotional simulation, internal conflicts may be avoided rather than worked through, leading individuals toward patterns of immediate compensation and maintaining long-term underlying tension.</p> <p>Jung’s analytical psychology offers insight into how mass narratives, archetypes, and symbolic imagery can be algorithmically activated. When platforms prioritize imagery and storylines that evoke archetypal resonance—such as the hero, the threat, the destructive force, or the savior—public reactions become more predictable and emotionally charged. AI communicates in this archetypal language far more effectively than explicit rational argument.</p> <p>Bandura’s Social Learning Theory emphasizes modeling, observational learning, and self-efficacy. In digital environments, widespread behavioral modeling—imitation, challenges, influencer practices—creates conditions in which individuals adopt norms not from institutional authorities but from algorithmically amplified figures. When the sense of self-efficacy is simulated rather than genuine—through idealized success, rapid achievement, or exaggerated performance—it diminishes long-term competence and increases frustration.</p> <p>A systemic response begins with education: media literacy, critical thinking, and understanding how AI functions help individuals interpret narratives and signals more accurately. Regulation must ensure algorithmic transparency, accountability, and the prioritization of human rights—particularly in areas of data protection, misinformation prevention, and emotional manipulation. Ethical frameworks must center human dignity: AI should serve as an assistant, not a substitute; as a supporter of autonomy, not a source of psychological pressure.</p> <p>Ultimately, society must not remain merely a “user” but become a co-manager of the ecosystem in which AI operates. This requires participation in policymaking, strengthened professional standards, and civic responsibility. The key question is no longer “Can AI be used?” but rather: “Who controls it, for what purposes, and at what cost to human dignity?”</p> <p>First, AI’s algorithmic architecture reshapes the information environment by increasing personalization while expanding possibilities for manipulation, heightening both individual and collective psychological risks.</p> <p>Second, the rapid spread of fear and misinformation through audiovisual content makes democratic institutions and processes more fragile.</p> <p>Third, classical psychological theories—Freud, Jung, and Bandura—provide</p>
--	---

	<p>interpretive frameworks that help us understand AI-driven emotional regulation, archetypal amplification, and observational learning not as neutral technological progress but as a restructuring of psychological foundations in which human subjectivity must remain central.</p> <p>Fourth, prevention requires an integrated structure of education, regulation, and ethics—only through this triad can AI shift from a tool of concentrated power to an instrument of collective well-being.</p>
მომხსენებელი:	<p>სალომე საბიაშვილი სოციალურ მეცნიერებათა დოქტორი, თბილისის სასულიერო აკადემია და სემინარია</p>
	<p>დეპრესია გეშტალტ თერაპიაში Depression in Gestalt therapy</p>
თეზისები	<p>დღესდღეისობით დეპრესიის ყველაზე ეფექტური მკურნალობის სახეს ფსიქოთერაპია წარმოადგენს (მხოლოდ ფსიქოთერაპია ან როგორც მედიკამენტოზური მკურნალობის თანმხლები).</p> <p>წარმოდგენილი მასალა დეპრესიის გეშტალტთერაპიის მიხედვით განხილვას ეთმობა. განხილულია, როგორც თეორიული ისე პრაქტიკული მასალა. პასუხი ეცემა ისეთ მნიშვნელოვან კითხვებს, როგორებიცაა: რა არის დეპრესია გეშტალტ თერაპიის გადმოსახედიდან? შეუძლია კი გეშტალტთერაპევტს კლიენტის ინდივიდუალური სახის პრობლემები და ჩივილები ერთ დიაგნოზში მოათავსოს? არსებობს კი რაღაც ერთი, კონკრეტული მეთოდი ასეთ კლიენტებთან სამუშაოდ?</p> <p>გეშტალტ თერაპიაში სიტყვა „დეპრესია“ განსხვავდება ზოგადად მიღებული სამედიცინო ტერმინის მნიშვნელობისგან.</p> <p>ტრადიციული მედიცინა დეპრესიას და მის სიმპტომებს განიხილავს, როგორც ავადმყოფობას. გეშტალტ თერაპევტი უფრო მეტად კლიენტის ფენომენოლოგიას აკვირდება და აღწერს: „კლიენტის სახე და მთლიანი სხეული გაშეშებულია, მის საუბარს არ ახლავს თან ჟესტიკულაცია, მიზი მზერა მიმართულია ქვევით, შესაბამისად არ ამყარებს მზერით კონტაქტს, ის საუბრობს დაბალი და ყრუ ხმით...“</p> <p>Nowadays, the most effective form of treatment for depression is psychotherapy (either only or as an adjunct to medication).</p> <p>The presented material is devoted to the discussion of depression according to Gestalt therapy. Both theoretical and practical material are discussed. The answers are given to such important questions as: What is depression from the point of view of Gestalt therapy? Can a Gestalt therapist include the individual problems and complaints of a client in one diagnosis? Is there any one, specific method for working with such clients?</p> <p>In Gestalt therapy, the word “depression” differs from the meaning of the generally accepted medical term.</p> <p>Traditional medicine considers depression and its symptoms as an illness. The Gestalt therapist observes and describes the client's phenomenology more closely: "The client's face and entire body are stiff, his speech is not accompanied by gestures, his gaze is directed downward, therefore he does not make eye contact, he speaks in a low and muffled voice..."</p>
მომხსენებელი:4	ნინო ბერუაშვილი

	სტუ დოქტორანტი, ქართულ-ამერიკული სომატური გამოცდილების ტრავმის ინსტიტუტი
სათაური	პიროვნული თვითშეფასების განმსაზღვრელი ფაქტორები Factors determining personal self-esteem
თეზისები	<p>თვითშეფასება პიროვნების ფსიქოლოგიური კონსტრუქტის ფუნდამენტური ნაწილია, რომელიც განსაზღვრავს ადამიანის დამოკიდებულებას საკუთარი თავის მიმართ. კვლევის მიზანია დაადგინოს ის ძირითადი ფაქტორები, რომლებიც გავლენას ახდენენ თვითშეფასების ფორმირებაზე. საკითხის აქტუალობა გამომდინარეობს იქიდან, რომ თვითშეფასება არ არის სტატიკური მოცემულობა; იგი მულტიფაქტორული ფენომენია, რომელიც სხვადასხვა ფსიქოლოგიური, სოციალური და პიროვნული ცვლადების კონსტელაციით ყალიბდება.</p> <p>თეორიული ჩარჩო თვითშეფასების ფენომენი სხვადასხვა ფსიქოლოგიური სკოლის მიერ განსხვავებულად განიხილება. სოციალური დასწავლის, ჰუმანისტური, კოგნიტურ-ბიჰევიორული და გეშტალტთერაპიული მიდგომები ერთხმად აღიარებენ მის როლს ინდივიდის განვითარებაში.</p> <p>კვლევის მეთოდოლოგია კვლევა განხორციელდა სამ ეტაპად:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. საპილოტე ეტაპი: ტურსტონის ექსპერტული შეფასების მეთოდით (120 ექსპერტის მონაწილეობით) გამოიყო თვითშეფასების სავარაუდო დეტერმინანტები. 2. ძირითადი ეტაპი: კვლევაში მონაწილეობა მიიღო 300-მა ზრდასრულმა პირმა (18-60 წელი). 3. ინსტრუმენტები: გამოყენებულ იქნა რ. კეტელის 16-ფაქტორიანი კითხვარი, მ. როზენბერგის თვითშეფასების სკალა და აღზრდის სტილის ტესტი. <p>ძირითადი შედეგები და ანალიზი კვლევამ დაადასტურა რომ თვითშეფასება მულტიფაქტორულად დეტერმინირებული ცვლადია. მასზე ზეგავლენას ახდენს ფსიქოლოგიური, სოციალური და გარემოს შემდეგი ფაქტორები:</p>

	<p>ა) პიროვნების ინტელექტუალური, სოციალურ-ფსიქოლოგიური, ემოციური და ნებელობითი თვისებები და უნარები;</p> <p>ბ) მოტივაციური ფაქტორები (კერძოდ, მოთხოვნილებათა ფრუსტრაციის ფაქტორი)</p> <p>გ) გარემოს ანუ სიტუაციური ფაქტორები (კერძოდ, ოჯახში აღზრდის სტილის ფაქტორი)</p> <p>დემოგრაფიული და სოციალური ფაქტორები: ასაკისა და განათლების მატებასთან ერთად, თვითშეფასების მაჩვენებელი იზრდება, რაც ცოდნისა და გამოცდილების დაგროვებით აიხსნება. პროფესიულ ჭრილში ყველაზე მაღალი თვითშეფასება იურისტებს აღმოაჩნდათ, მათ მოჰყვებიან ეკონომისტები და ფსიქოლოგები.</p> <ul style="list-style-type: none">• აღზრდის სტილის გავლენა: კვლევამ აჩვენა კრიტიკული კავშირი ოჯახურ გარემოსთან. ავტორიტეტული აღზრდის პირობებში ადეკვატური თვითშეფასება რესპონდენტთა 82%-ს ჰქონდა. ყველაზე დაბალი მაჩვენებელი (21.4%) დაფიქსირდა ინდიფერენტული აღზრდის შემთხვევაში, რაც იმაზე მიუთითებს, რომ ემოციური უგულებელყოფა უფრო მეტად აზიანებს თვითაღქმას, ვიდრე მკაცრი (ავტორიტარული) აღზრდა.• პიროვნული მახასიათებლები: ფაქტორულმა ანალიზმა აჩვენა, რომ თვითშეფასებაზე გავლენას ახდენს პიროვნული მახასიათებლების თითქმის მთელი სპექტრი (16-დან 14 ფაქტორი). რეგრესიულმა ანალიზმა დაადასტურა, რომ ამ მახასიათებლების კომბინაცია 75.2%-ით განსაზღვრავს თვითშეფასების დონეს.
	<p>Introduction</p> <p>Self-esteem is a fundamental component of the psychological construct of personality, defining an individual's subjective evaluation of their own worth. This study aims to identify the primary determinants of self-esteem and provide a comprehensive multifactorial analysis. The research is driven by the premise that</p>

self-esteem is not a static trait but a dynamic phenomenon shaped by a constellation of psychological, social, and personal variables.

Theoretical Framework and Methodology

Self-esteem is analyzed through various psychological lenses, including Social Learning, Humanistic, Cognitive-Behavioral, and Gestalt therapy perspectives. All these schools recognize its critical role in individual development.

The empirical research was conducted in three stages:

1. **Pilot Phase:** Utilizing the Thurston expert assessment method (with 120 experts) to identify potential determinants of self-esteem.
2. **Main Phase:** An empirical study involving 300 adults (aged 18–60).
3. **Instrumentation:** R. Cattell’s 16-Factor Personality Questionnaire, the Morris Rosenberg Self-Esteem Scale, and a Parenting Style Test.

Core Findings and Analysis

The research confirms that self-esteem is a multifactorially determined variable, influenced by the following clusters:

- **Personal Traits:** Intellectual, socio-psychological, emotional, and volitional skills.
- **Motivational Factors:** Specifically, the frustration of needs.
- **Environmental Factors:** Particularly the style of upbringing within the family.

Demographic and Social Correlates

Data indicates that self-esteem scores increase with age and educational level, which can be attributed to the accumulation of knowledge and life experience. Professionally, the highest self-esteem levels were observed among lawyers, followed by economists and psychologists.

The Impact of Parenting Styles

The study revealed a critical link between the domestic environment and self-perception. Under an **authoritative** parenting style, adequate self-esteem was observed in 82% of respondents. In contrast, the lowest rates (21.4%) were found among those raised with an **indifferent** parenting style. This suggests that emotional neglect is

	<p>significantly more damaging to self-esteem than even a strict (authoritarian) upbringing.</p> <p>Personality Traits and Regression Analysis</p> <p>Factor analysis demonstrated that nearly the entire spectrum of personality traits (14 out of 16 factors) influences self-esteem. Regression analysis further confirmed that the combination of these characteristics determines 75.2% of the variance in self-esteem levels.</p>
მომხსენებელი:5	<p>ნინო კიკნაველიძე სტუ დოქტორანტი</p>
19:15 – 19:25	<p>ემოციური ინტელექტის კომპონენტების გავლენა ინდივიდის ქცევაზე</p>
თეზისები	<p>თეზისი</p> <p>წინამდებარე ნაშრომი გადმოსცემს ემოციური ინტელექტის (EI) კომპონენტების გავლენას პიროვნების ქცევაზე, განსაკუთრებული აქცენტით ქცევის სტილ(ებ)ზე, ემპათიაზე, როგორც ადამიანის ძირითად უნარზე, და დიმიტრი უზნაძის განწყობის თეორიულ ჩარჩოზე. კლასიკურ და თანამედროვე ფსიქოლოგიურ პერსპექტივებზე დაყრდნობით, ნაშრომი ხაზს უსვამს, რომ ემოციური ინტელექტი ფუნქციონირებს როგორც მარეგულირებელი სისტემა, რომელიც აყალიბებს სტაბილურ ქცევით ტენდენციებს, ამავედროულად მგრძნობიარე რჩება სიტუაციური მოთხოვნების მიმართ. მოყვანილია საილუსტრაციო მაგალითი იმის საჩვენებლად, თუ როგორ მოქმედებენ ემოციური ინტელექტის კომპონენტები ქცევის სტილზე რეალურ ცხოვრებაში ინტერპერსონალურ კონტექსტებში. ნაშრომის მიზანია წვლილი შეიტანოს სამეცნიერო კონფერენციებზე ინტერდისციპლინურ</p>

	<p>დისკუსიებში ქართული ფსიქოლოგიური აზროვნების თანამედროვე ემოციური ინტელექტის კვლევასთან ინტეგრირებით. ფსიქოლოგიაში ცენტრალურ საკითხად რჩება იმის გაგება, თუ რატომ იქცევიან ინდივიდები განსხვავებულად მსგავს სიტუაციებში. პიროვნების ქცევა არა მხოლოდ ტემპერამენტის ან კოგნიტური უნარის პროდუქტია, არამედ</p> <p>ემოციური პროცესების, რომლებიც წარმართავენ აღქმას, გადაწყვეტილების მიღებას და ინტერპერსონალურ ურთიერთქმედებას. ემოციური ინტელექტი, რომელიც განისაზღვრება, როგორც ემოციების ეფექტურად აღქმის, გაგების, რეგულირებისა და გამოყენების უნარი, წარმოიშვა, როგორც ძირითადი კონსტრუქტი, რომელიც ხსნის ადაპტაციურ და არაადაპტაციურ ქცევით ნიმუშებს.</p> <p>ამ კონტექსტში, ქცევითი სტილის შესწავლა გვთავაზობს ღირებულ ჩარჩოს გარემოზე რეაგირების შედარებით სტაბილური გზების შესასწავლად.</p> <p>ქართული ფსიქოლოგია, განსაკუთრებით დიმიტრი უზნაძის განწყობის თეორია, უზრუნველყოფს კულტურულად და თეორიულად მდიდარ საფუძველს იმის გასაგებად, თუ როგორ აყალიბებენ შინაგანი მზაობა და ემოციური მდგომარეობები ქცევას. ეს ნაშრომი იკვლევს ემოციური ინტელექტის კომპონენტებსა და ქცევით სტილს შორის გადაკვეთას, ხაზს უსვამს ემპათიას, როგორც ფუნდამენტურ ადამიანურ უნარს, რომელიც აკავშირებს ემოციას, შემეცნებას და სოციალურ ქცევას. ემოციური ინტელექტი ემსახურება როგორც ძირითად მარეგულირებელ სისტემას, რომელიც საშუალებას აძლევს ინდივიდებს ამოიცნონ,</p>
--	--

	<p>ინტერპრეტაცია გაუკეთონ და მართონ ემოციური გავლენა ქცევაზე. ემპათია გამოირჩევა, როგორც განმსაზღვრელი ადამიანური უნარი, რომელიც აკავშირებს ემოციურ ინტელექტს პროსოციალურ ქცევით სტილებთან. კლასიკური ფსიქოლოგიური თეორიის თანამედროვე ემოციური ინტელექტის კვლევასთან ინტეგრირებით, ეს ნაშრომი ხელს უწყობს იმის უფრო ღრმა გაგებას, თუ როგორ აყალიბებენ ემოციური პროცესები ადამიანის ქცევას სტაბილური, მაგრამ ადაპტირებადი გზებით. საკვანძო სიტყვები: ემოციური ინტელექტი, ქცევითი სტილი, ემპათია, უზნადის განწყობის თეორია, პიროვნების ქცევა.</p>
	<p>The present paper presents the influence of the components of emotional intelligence (EI) on a person's behavior, with a special emphasis on behavioral style(s), empathy as a core human ability, and Dimitri Uznadze's mood theoretical framework. Drawing on classical and contemporary psychological perspectives, the paper emphasizes that emotional intelligence functions as a regulatory system that shapes stable behavioral tendencies while remaining sensitive to situational demands. An illustrative example is provided to show how the components of emotional intelligence affect behavioral style in real-life interpersonal contexts. The paper aims to contribute to interdisciplinary discussions at scientific conferences by integrating Georgian psychological thinking with contemporary emotional intelligence research.</p> <p>A central issue in psychology remains understanding why individuals behave differently in similar situations. A person's behavior is not only a product of temperament or cognitive ability, but also of emotional processes that guide perception, decision-making, and interpersonal interactions. Emotional intelligence,</p>

	<p>defined as the ability to perceive, understand, regulate, and use emotions effectively, has emerged as a key construct that explains adaptive and maladaptive behavioral patterns.</p> <p>In this context, the study of behavioral styles offers a valuable framework for examining relatively stable ways of responding to the environment. Georgian psychology, especially Dimitri Uznadze's mood theory, provides a culturally and theoretically rich foundation for understanding how internal dispositions and emotional states shape behavior. This paper explores the intersection between the components of emotional intelligence and behavioral style, highlighting empathy as a fundamental human ability that connects emotion, cognition, and social behavior.</p> <p>Emotional intelligence serves as a core regulatory system that allows individuals to recognize, interpret, and manage emotional influences on behavior. Empathy stands out as a defining human ability that links emotional intelligence with prosocial behavioral styles. By integrating classical psychological theory with contemporary emotional intelligence research, this paper contributes to a deeper understanding of how emotional processes shape human behavior in stable yet adaptive ways.</p> <p>Keywords: Emotional Intelligence; Behavioral Style; Empathy; Uznadze's Mood Theory; Personality Behavior.</p>
მომხსენებელი:6	ნინო მჭედლიშვილი სტუ დოქტორანტი
19:30-19:40	ღვინის ტურიზმის მარკეტინგი ფსიქოლოგიური პერსპექტივიდან: ემოციური ბრენდინგი და ქცევითი ეკონომიკა Wine Tourism Marketing from a Psychological Perspective: Emotional Branding and Behavioral Economics

<p>თეზისები</p>	<p>ბოლო ათწლეულების განმავლობაში, ტექნოლოგიურმა განვითარებამ საგრძნობლად გაამარტივა კომუნიკაცია და მოგვცა საშუალება გარესამყაროსთვის ინფორმაციის მიწოდების მეთოდები ხელოვნებისა და მეცნიერების დონეზე აგვეყვანა. მედია და სოციალური ქსელები მუდმივ რეჟიმში იქცა ინფორმაციის გაცემისა და მიღების წყაროდ. აღნიშნული პროცესების შედეგიანად წარმართვის მიზნით, ვსწავლობთ მასების ფსიქოლოგიას და ვანგარიშობთ მისაღებ სარგებელს. სწორედ ამ ცოდნის პრაქტიკული გამოყენებისა და საზოგადოებასთან სწორი ურთიერთობის საშუალებებს აერთიანებს მარკეტინგული ტექნოლოგიები, რომლებიც თითქმის ყველა მიმართულებით წარმატებით გამოიყენება.</p> <p>ღვინის ტურიზმი თანამედროვე ტურიზმის ერთ-ერთ ყველაზე საინტერესო და სწრაფად მზარდ მიმართულებას წარმოადგენს, რომელშიც ეკონომიკური, კულტურული და ფსიქოლოგიური ფაქტორები მჭიდროდ არის გადაჯაჭვული. საქართველოში, როგორც მეღვინეობის 8000-წლიანი უწყვეტი ისტორიის მქონე, ღვინის სამშობლოდ აღიარებულ ქვეყანაში, ღვინის ტურიზმის განვითარება არა მხოლოდ ეკონომიკურ ზრდას, არამედ, ეროვნული იდენტობის გაძლიერებასაც ემსახურება. აღნიშნული მოხსენება მიზნად ისახავს ღვინის ტურიზმის მარკეტინგის ფსიქოლოგიური მექანიზმების გაანალიზებას, განსაკუთრებით, ემოციური ბრენდინგისა და ქცევითი ეკონომიკის ჭრილში. თემა უშუალოდ უკავშირდება ჩემი სადოქტორო ნაშრომის მიმართულებას, რომელიც ინტერდისციპლინარულია და საქართველოში ღვინის ტურიზმის სოციო-ეკონომიკურ გავლენას იკვლევს. ემოციური ბრენდინგი ღვინის ტურიზმში განსაკუთრებულ როლს ასრულებს, რადგან ღვინო არ არის მხოლოდ სარეალიზაციო პროდუქტი, ის ემოცია, კულტურა და ისტორიაა „მოთავსებული“ ბოთლში. ქართული ღვინის უნიკალური ნარატივები - ქვევრის ტრადიცია, ავთენტურობა, ადგილობრივი ყურძნის ჯიშები, სუფრის კულტურა - ტურისტებში ძლიერ, განსხვავებულ და ზოგჯერ, ეგზოტიკურ ემოციებს იწვევს. ემოციურად დატვირთული ბრენდი აჩენს ნდობას, ლოიალობასა და მიმდებლობას.</p> <p>ქცევითი ეკონომიკის თვალსაზრისით, ტურისტის გადაწყვეტილებებზე გავლენას ახდენს მრავალმხრივი ფსიქოლოგიური მექანიზმი: სოციალური მტკიცებულება (მაგ.: სომელიეთა რეკომენდაციები, საერთაშორისო ჯილდოები), ფასების არქიტექტურა - ე.წ. ანკორინგი (ინგ. Anchoring; ფასის გავლენა ხარისხის აღქმაზე), დეფიციტის პრინციპი (ლიმიტირებული კოლექციები) და გარემო პირობები (კომფორტულ გარემოში შექმნილი სენსორული სტიმულაციები).</p> <p>ფსიქოლოგიურად გააზრებული მარკეტინგული სტრატეგიები პირდაპირ უკავშირდება ადგილობრივი მოსახლეობის კეთილდღეობასა და რეგიონულ განვითარებას. ემოციური ბრენდინგი ზრდის ტურისტის მხრიდან მოთხოვნას, რაც პირდაპირპროპორციულად განაპირობებს მცირე მარნების გაძლიერებას, დასაქმების ზრდასა და სოფლის ეკონომიკის სტიმულირებას. შესაბამისად, ფსიქოლოგიური, მარკეტინგული და სოციო-ეკონომიკური ასპექტების ინტეგრირებით, ღვინის ტურიზმი ხდება მდგრადი რეგიონული განვითარების მნიშვნელოვანი ინსტრუმენტი.</p> <p>Over the last few decades, technological development has significantly simplified communication and allowed us to elevate the ways we share information with the outside world to the level of the art and science. Media and social networks have become constant sources of transmitting and receiving information. To manage these processes effectively, we study mass psychology and evaluate the benefits we can gain from it. This knowledge finds practical expression in the field of</p>
-----------------	--

	<p>marketing, which plays crucial role in nearly all fields and industries. Wine tourism represents one of the most dynamic and rapidly growing segments of contemporary tourism, where economic, cultural and psychological factors intersect. In Georgia – recognized as the “Cradle of Wine” with 8000-year-old tradition – wine tourism is not only an economic driver but also a means of strengthening national identity. This study examines wine tourism marketing through a psychological perspective, focusing specifically on emotional branding and behavioral economics. The topic is directly connected to my PhD research on the socio-economic impact of wine tourism on local communities and regional development in Georgia.</p> <p>Emotional branding plays a crucial role in wine tourism since wine is not merely a product but an emotion, a cultural symbol and a narrative. Georgian wine’s unique attributes – Qvevri winemaking, indigenous grape varieties and deeply rooted cultural traditions – create strong emotional ties with tourists. Such emotionally resonant storytelling enhances perceived authenticity, increases trust and fosters long-term loyalty.</p> <p>From the standpoint of behavioral economics, tourist decisions are shaped by several psychological heuristics: social proof (awards, sommelier recommendations and etc.), anchoring (price influencing quality perception), scarcity effects (limited editions) and environmental cues (inviting atmosphere created using sensorial marketing). These mechanisms significantly impact how tourists evaluate wine quality, choose wineries and make purchasing decisions.</p> <p>Emotionally informed marketing strategies directly influence socio-economic outcomes. Increased tourist inflow contributes to the growth of small wineries, creates local employment opportunities and stimulates rural development. Furthermore, emotionally compelling branding strengthens regional identity and enhances cultural preservation.</p> <p>By integrating psychological theories with marketing and socio-economic analysis, this research demonstrates the wine tourism can serve a powerful interdisciplinary tool for sustainable regional development in Georgia. Emotional branding and behavioral economic mechanisms thus become essential components of a competitive and community-oriented wine tourism strategy.</p>
მომხსენებელი:	<p>ინდირა ართმელაძე სტუდენტი ხელმძღვანელი ფსიქოლოგიის დოქტორი, ასოცირებული პროფესორი ლანა სულხანიშვილი საქართველოს საპატრიარქოს წმ. თამარ მეფის უნივერსიტეტი</p>
სათაური	<p>სწავლა - სკოლამდელი ასაკის ქცევის ძირითადი ფორმა Learning — the main form of behavior in preschool age</p>
თეზისები	<p>ანოტაცია</p> <p>სასკოლო ასაკი წარმოადგენს ბავშვის ფსიქიკური, ინტელექტუალური და სოციალური განვითარების მნიშვნელოვან ეტაპს, რომლის დროსაც სწავლა ხდება ქცევის წამყვან ფორმად.</p> <p>დიმიტრი უზნაძის თეორიული ხედვის მიხედვით, ადამიანის ქცევა ვლინდება სამი ძირითადი ფორმით: თამაში, სწავლა და შრომა, რომლებიც განვითარების სხვადასხვა საფეხურზე განსხვავებულ ფუნქციებს ასრულებენ, თუმცა მჭიდროდ უკავშირდებიან ერთმანეთს.</p> <p>აღნიშნულ ეტაპზე სწავლა ინარჩუნებს თამაშის ბუნებრივ ელემენტებს, მაგრამ მყარად ეფუძნება მიზანმიმართულ ძალისხმევას, თვითრეგულაციას, გონებრივ შრომასა და შედეგზე ორიენტირებულობას.</p> <p>სასწავლო პროცესის ეფექტურობა განისაზღვრება ბავშვის შინაგან</p>

	<p>მზაობასა და მოტივაციაზე, ასევე საგანმანათლებლო გარემოს ხარისხზე, რომელიც ხელს უწყობს ინტელექტუალური, სოციალური და ემოციური კომპეტენციების ჩამოყალიბებას.</p> <p>სწორი სწავლების სტრატეგიები იძლევა პიროვნული ზრდისა და შემოქმედებითი განვითარების შესაძლებლობას, ხოლო გადაჭარბებული ან არასათანადო მიდგომები შესაძლოა წარმოშვას ფსიქიკური დაძაბულობა. შესაბამისად, სკოლაში სწავლა აქტიურად წაადგება როგორც ცოდნის შესაძენად, ასევე პიროვნული ჩამოყალიბების მთავარი მექანიზმად.</p> <p>თეზისები:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. სასკოლო ასაკში სწავლა ხდება ბავშვის ქცევის წამყვანი ფორმა და განვითარების ცენტრალური მექანიზმი. 2. დიმიტრი უზნაძის მიხედვით, ქცევის სამი ძირითადი ფორმა - თამაში, სწავლა და შრომა - განვითარების სხვადასხვა ეტაპზე სხვადასხვა ფუნქციას ასრულებს. 3. თამაში წარმოადგენს ბავშვის განვითარების საწყის და ბუნებრივ აქტივობას, ხოლო სწავლა - თამაშსა და შრომას შორის გარდამავალ ფორმას. 4. სასკოლო ასაკში სწავლა ითხოვს ცნობიერ ძალთა მობილიზაციას: ყურადღებას, მეხსიერებას, აზროვნებასა და თვითრეგულაციას. 5. სწავლის ეფექტიანობა პირდაპირ დამოკიდებულია მოტივაციაზე, მზაობაზე და ბავშვის შინაგან შესაძლებლობებზე. 6. სწავლებაში თამაშისა და შრომის ელემენტების ბუნებრივი შერწყმა ხელს უწყობს შემოქმედებითი და გონებრივი უნარების ჩამოყალიბებას. 7. სწორი ორგანიზაციის პირობებში სწავლა აყალიბებს პიროვნულ ზრდას, პასუხისმგებლობას, ინტელექტუალურ განვითარებას და სოციალური უნარების ჩამოყალიბებას. 8. სწავლა სცდება მხოლოდ ცოდნის დაგროვებას და წარმოადგენს პიროვნების განვითარებისა და ფორმირების საფუძველს.
	<p>School age represents an important stage of a child's psychological, intellectual, and social development, during which learning becomes the leading form of behavior.</p> <p>According to Dimitri Uznadze's theoretical view, human behavior is manifested in three basic forms: play, learning, and work, which perform different functions at different stages of development, yet are closely interconnected.</p> <p>At this stage, learning maintains natural elements of play, but firmly relies on purposeful effort, self-regulation, mental work, and result-orientation. The effectiveness of the learning process is determined by the child's inner readiness and motivation, as well as by the quality of the educational environment, which facilitates the formation of intellectual, social, and emotional competencies.</p> <p>Proper learning strategies provide opportunities for personal growth and creative development, while excessive or inadequate approaches may generate psychological tension.</p> <p>Accordingly, learning at school actively contributes not only to acquiring knowledge but also serves as the main mechanism of personal development.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. In school age, learning becomes the leading form of the child's behavior and the central mechanism of development. 2. According to Dimitri Uznadze, the three basic forms of behavior — play,

	<p>learning, and work — perform different functions at different stages of development.</p> <p>3. Play represents the initial and natural activity of the child, while learning is a transitional form between play and work.</p> <p>4. In school age, learning requires the mobilization of conscious forces: attention, memory, thinking, and self-regulation.</p> <p>5. The effectiveness of learning directly depends on motivation, readiness, and the child's inner capacities.</p> <p>6. The natural combination of elements of play and work in learning supports the formation of creative and intellectual abilities.</p> <p>7. Under proper organization, learning shapes personal growth, responsibility, intellectual development, and the formation of social skills.</p> <p>8. Learning goes beyond mere accumulation of knowledge and represents the basis for personality development and formation.</p>
მომხსენებელი:	<p>ინა მგდესიანი სტუდენტი ხელმძღვანელი ფსიქოლოგიის დოქტორი, პროფესორი მაია კალანდარიშვილი საქართველოს საპატრიარქოს წმ. თამარ მეფის უნივერსიტეტი</p>
	<p>ბავშვის ფსიქოლოგიის საგანი და კვლევის მეთოდები</p> <p>Subject and research methods of child psychology</p>
თეზისები	<p>ბავშვის ფსიქოლოგია ბავშვის ფსიქიკური ცხოვრების განვითარების პროცესს სწავლობს. პროცესს, რომელშიც თანდათანობით ზრდადასრულებული ადამიანის ფსიქიკის თავისებურებები მუშავდება. როგორია ეს გზა და რა ფაქტორებია, რაც მასზე წარმართველ ზეგავლენას ახდენს - ეს სწორედ ის საკითხებია, რომელთა შესწავლაც ბავშვის ფსიქოლოგიის ძირითად ამოცანას შეადგენს.</p> <p>დიმიტრი უზნაძე აღზრდის პროცესში განსაკუთრებულ ყურადღებას ამახვილებს იმ შინაგან წინააღმდეგობაზე, რომელიც ხშირად აღმზრდელსა და აღსაზრდელს შორის იჩენს თავს. მისი მიხედვით, აღმზრდელი ხშირად მოქმედებს, როგორც საზოგადოებრივი იდეალების, ნორმებისა და მოლოდინების გამტარებელი და ამ როლში ნაკლებად ამჩნევს ბავშვის უშუალო მისწრაფებებს, ინტერესებსა და შინაგან მდგომარეობას. მისთვის პრიორიტეტულია ის, რაც თავად მიაჩნია მნიშვნელოვნად - მიზნები, შედეგები, „როგორი უნდა იყოს ბავშვი მომავალში“.</p>

ბავშვი კი სრულიად სხვა დროით ცხოვრობს: ის ჩართულია აწმყოში, საკუთარ განცდებში, თამაშში, გამოცდილებაში, სპონტანურ სურვილებსა და უშუალო ემოციურ რეაქციებში. სწორედ აქ იკვეთება დროითი შეუთავსებლობა: აღმზრდელი მომავალს უყურებს, ბავშვი კი დღევანდელობაში ცხოვრობს. ისინი თითქოს ერთსა და იმავე სივრცეში არიან, მაგრამ სხვადასხვა დროით ცხოვრობენ.

უზნადის ხედვით, ეს განსხვავება ქმნის ღრმა უფსკრულის აღმზრდელისა და აღსაზრდელის მისწრაფებებს შორის. როდესაც აღმზრდელი ვერ ახერხებს ბავშვის აწმყო მდგომარეობაში „შესვლას“ და მისი შინაგანი ლოგიკის გაგებას, აღზრდა იძენს იძულებით და ფორმალურ ხასიათს. სწორედ ამ შეუსაბამობაში ხედავს იგი აღზრდის მთავარ ტრაგედიას - იმ დაკარგულ შესაძლებლობას, სადაც ბავშვი შეიძლება აღიზარდოს არა მხოლოდ მომავლისთვის, არამედ სრულფასოვნად იცხოვროს და განვითარდეს საკუთარ აწმყოში.

ბავშვის ფსიქოლოგიის მეთოდები

რა მეთოდებს მივმართავთ იმისათვის, რომ ბავშვის განვითარების ეს საფეხური შევისწავლოთ?

1. დაკვირვება. მეცნიერება ორგვარ დაკვირვებას განასხვავებს: დაკვირვებას ბუნებრივ პირობებში და დაკვირვებას ხელოვნურ პირობებში. როდესაც დაკვირვების საგნად რაიმე მოვლენაა დასახელებული, რომელიც მკვლევარის მონაწილეობის გარეშე ჩნდება და იცვლება, მაშინ დაკვირვების პირველ სახესთან გვაქვს საქმე. მაგრამ, როდესაც მკვლევარი თვითონ ქმნის ან ცვლის პირობებს, რომელშიც ესა თუ ის მოვლენა ჩნდება, ვითარდება და მის დაკვირვებას ამ პირობებში აწარმოებს, ჩვენ წინაშე ხელოვნური დაკვირვება, ცდა ან ექსპერიმენტი დგას. დაკვირვების პირველ სახეს მარტივად დაკვირვებას უწოდებენ, ხოლო მეორეს - ცდას ან ექსპერიმენტს.

ბავშვის ფსიქოლოგიის მთავარ მეთოდს დაკვირვება წარმოადგენს. ეს იმას ნიშნავს, რომ ბავშვის ქცევის შესასწავლად ყველაზე უფრო ხელსაყრელი მასალა თითქოს მაშინ უნდა გვეძლეოდეს, როდესაც ეს ქცევა ბუნებრივ პირობებში მიმდინარეობს.

ხშირია შემთხვევა, როდესაც ბავშვის დამკვირვებელნი განსაკუთრებული ენერგიით იმას კი არ ადევნებენ თვალყურს, რაც ყოველდღიურ, ბავშვისათვის ჩვეულებრივსა და დამახასიათებელ მოვლენას წარმოადგენს, არამედ სრულიად პირიქით: ისინი ყველაზე მეტი ხალისით სწორედ არაჩვეულებრივსა და იშვიათ შემთხვევებს აღნიშნავენ, ე. ი. იმას, რაც უფროსი ასაკებისათვის უფროა დამახასიათებელი, ვიდრე იმ ასაკისათვის, რომელსაც ბავშვი ეკუთვნის. რა თქმა უნდა, ასეთი იშვიათი შემთხვევები, ჩვეულებრივ, ბავშვის მოცემული ასაკისთვის შეუფერებელი სიტუაციის ნიადაგზე ხდება. ასეთი მასალა შეიძლება საინტერესო იყოს თავისი იშვიათობის მხრივ ან რომელიმე კერძო ბავშვის ინდივიდუალურ თავისუფლებათა შესასწავლად; მაგრამ იმის გასაგებად, თუ რას წარმოადგენს ბავშვობის ხანის მოცემული პერიოდი საზოგადოდ, რა ძალები ახასიათებს მას და რა თანმიმდევრობითა და რა პირობებში ვითარდებიან ეს ძალები, - ამის გასათვალისწინებლად ასეთი მასალა თითქმის ვერავითარ დახმარებას ვერ გაგვიწევს.

ამრიგად, ბავშვის ფსიქოლოგიის განზრახვებს ყველაზე უფრო ის მასალა ეთანხმება, რომელიც თითოეული ასაკისათვის დამახასიათებელი, ჩვეულებრივი სიტუაციის, ე. ი. ასაკობრივი სიტუაციის, პირობებში გვხვდება. მამასადამე, ჩვენი მეცნიერების მთავარ მეთოდს ბავშვის ქცევის სწორედ ამგვარ პირობებში დაკვირვების წარმოება წარმოადგენს.

2. ექსპერიმენტული მეთოდები. როდესაც ესა თუ ის მეცნიერება თავის მასალას მარტო დაკვირვების საშუალებით აგროვებს, იგი იძულებული ხდება თავისი კვლევა-ძიება უმთავრესად იმის მიხედვით წარმართოს და იმაზე ააგოს, რაც მისდა უნებურად და მისი მონაწილეობის გარეშე ხდება. რასაკვირველია, მას სხვა საკითხების დაყენებაც შეუძლია, მაგრამ მათი გადაჭრისათვის საჭირო მასალის დაგროვება შემთხვევაზეა დამოკიდებული: იგი იძულებული ხდება საკითხის გადაჭრა იმ დრომდე გადადოს, სანამ მას ბუნებრივი პირობების სათანადო კონსტელაცია

(ურთიერთგანლაგება) შემთხვევით სათანადო მასალის დაკვირვების შესაძლებლობას მისცემდეს. ამიტომ გასაგებია, რომ წმინდა დაკვირვების მეთოდის ნიადაგზე მეცნიერების განვითარება ნელი ნაბიჯით მიიწევს ხოლმე წინ. რა თქმა უნდა, ყველაფერს ამას უეჭველი მნიშვნელობა აქვს, განსაკუთრებით, რამდენადაც საკითხი ბავშვის ფსიქიკას ეხება. მაგრამ არის მეორე მოსაზრებაც, რომელსაც უფრო პრინციპული ხასიათი აქვს. თუ სწორია, რომ ადამიანის ქცევა ისე, როგორც ყველა მისი ფუნქციის ფაქტიური მდგომარეობაც, იმ ძირითად ცვლილებაზეა დამოკიდებული, რომელსაც იგი განსაზღვრულს, მისთვის ბუნებრივ სიტუაციაში განიცდის და თუ იგი თავის ნამდვილ სახეს მხოლოდ ამ სიტუაციის ფონზე გვიჩვენებს, მაშინ, ცხადია, ექსპერიმენტის წინაშე უდიდესი სიძნელე დგას. ექსპერიმენტი, უწინარეს ყოვლისა, შესასწავლი მოვლენის იზოლაციას ცდილობს; მერე იგი ხელოვნურად უქმნის მას ამა თუ იმ პირობას, რათა ამ უკანასკნელის გავლენის ხასიათი და მიმართულება გაიგოს. ამრიგად, მთლიანად გამოყოფა და ხელოვნურ პირობებში ჩაყენება - ის ორი ძირითადი მოთხოვნილებაა, რომელიც ყოველგვარი ექსპერიმენტის სპეციფიკურ ნიშნად უნდა ჩაითვალოს. იბადება საკითხი: თუ ასეა, რა უნდა მოგვცეს ექსპერიმენტმა ისეთი რამის შესასწავლად, რაც მხოლოდ მთლიანისა და ბუნებრივი სიტუაციის ნიადაგზე იჩენს თავს?

ამგვარად, ქცევის სტრუქტურისა და სიტუაციის მთლიანობის ფაქტი ერთ-ერთ უდიდეს დაბრკოლებას წარმოადგენს ექსპერიმენტის გამოყენებისათვის ბავშვის ფსიქოლოგიაში. ყველაზე ნაკლებ ეს დაბრკოლება ქცევის ფიზიოლოგიური მექანიზმების კვლევისას იჩენს თავს, ყველაზე მეტად - ქცევის ფსიქოლოგიური მექანიზმების კვლევისას. ამიტომ გასაგებია, რომ ე. წ. პირობითი რეფლექსების მეთოდიკა, რომელიც ბავშვის მიმართ პირველად კრასნოგორსკიმ გამოიყენა და ამჟამად ამერიკაში განსაკუთრებით ბიჭევიორისტული ფსიქოლოგიის წამომადგენლების მიერ იხმარება, ბავშვის ქცევის ელემენტარული ფიზიოლოგიური მექანიზმების შესახებ საგულისხმო შედეგებს იძლევა. ჩვენ აქ მეთოდის გათვალისწინებაზე არ შევჩერდებით და პირდაპირ გადავალთ ფსიქოლოგიური ექსპერიმენტის სხვადასხვა სახის განხილვაზე.

Child psychology studies the process of development of a child's mental life. The process in which the peculiarities of the psyche of a growing person

are gradually worked out. What is this path and what factors influence it - these are the issues whose study is the main task of child psychology.

Dimitri Uznadze pays special attention to the internal contradiction that often arises between the educator and the child in the process of upbringing. According to him, the educator often acts as a carrier of social ideals, norms and expectations and in this role notices less the child's immediate aspirations, interests and internal state. For him, what he considers important is a priority - goals, results, "what the child should be like in the future".

The child lives in a completely different time: he is involved in the present, in his own feelings, play, experience, spontaneous desires and immediate emotional reactions. It is here that the temporal incompatibility is revealed: the educator looks to the future, and the child lives in the present. They seem to be in the same space, but live in different times.

In Uznadze's view, this difference creates a deep chasm between the aspirations of the educator and the child. When the educator is unable to "enter" the child's present state and understand its internal logic, upbringing acquires a forced and formal character. It is in this incompatibility that he sees the main tragedy of upbringing - the lost opportunity where the child could be raised not only for the future, but also to fully live and develop in his own present. Methods of child psychology

What methods do we use to study this stage of child development?

1. Observation. Science distinguishes two types of observation: observation in natural conditions and observation in artificial conditions. When the subject of observation is any phenomenon that appears and changes without the participation of the researcher, then we are dealing with the first type of observation. But when the researcher himself creates or changes the conditions in which this or that phenomenon appears, develops, and conducts its observation under these conditions, we are faced with artificial observation, trial, or experiment. The first type of observation is simply called observation, and the second is trial or experiment.

The main method of child psychology is observation. This means that the most favorable material for studying the behavior of a child should be given to us when this behavior takes place in natural conditions.

It is often the case that observers of children do not follow with special energy what is everyday, ordinary, and characteristic of a child, but quite the opposite: they note with the greatest pleasure precisely the unusual and rare cases, i.e. what is more characteristic of older ages than of the age to which the child belongs. Of course, such rare cases usually occur on the basis of a situation unsuitable for the child's given age. Such material may be interesting for its rarity or for the study of the individual freedoms of a particular child; but to understand what a given period of childhood is in general, what forces characterize it and in what sequence and under what conditions these forces develop, such material can hardly help us.

Thus, the material that best corresponds to the intentions of child psychology is that which is found in the usual situation characteristic of each age, i.e., the age situation. Therefore, the main method of our science is to observe the behavior of the child in precisely such conditions.

2. Experimental methods. When a science gathers its material solely by observation, it is forced to direct its research and investigation mainly on what happens to it involuntarily and without its participation. Of course, it can also pose other questions, but the accumulation of the material necessary for their solution depends on chance: it is forced to postpone the solution of the question until the appropriate constellation (interrelationship) of natural conditions gives it the opportunity to observe the appropriate material by chance. Therefore, it is understandable that the development of science on the basis of the purely observational method progresses slowly. Of course, all this is of undoubted importance, especially insofar as the question concerns the psyche of the child. But there is another opinion, which is of a more principled nature. If it is true that human behavior, like the actual state of all its functions, depends on the fundamental change that it undergoes in a specific, natural situation for it, and if it shows its true face only against the background of this situation, then,

მომხსენებელი	დავით ოსეფაშვილი, პოლიტიკის მეცნიერებათა დოქტორანტი, კავკასიის საერთაშორისო უნივერსიტეტი
სათაური	დემოკრატიული უკუსვლა და დედოლარიზაცია: ჰეგემონური ვალუტის კრიზისი და ოქროს დაბრუნება საერთაშორისო პოლიტიკური ეკონომიკის კონტექსტში Democratic Backsliding and Dedollarisation: Hegemonic Currency Stress and the Return of Gold in International Political Economy
თეზისები	<p>დემოკრატიული უკუსვლა და დედოლარიზაცია საერთაშორისო პოლიტიკური ეკონომიკის კონტექსტში</p> <p>წინამდებარე ნაშრომი იკვლევს კავშირს ორ გლობალურ ტენდენციას — დემოკრატიულ უკუსვლას (ავტოკრატიზაციას) და საერთაშორისო ფინანსური სისტემის ფრაგმენტაციას შორის. კვლევის ცენტრალური ჰიპოთეზაა, რომ ავტოკრატიზაციის გაღრმავება ზრდის ფინანსური იძულების (coercion) ალბათობას, რაც სახელმწიფოებს სარეზერვო პოლიტიკის გადახედვისა და დედოლარიზაციისკენ უბიძგებს.</p> <p>ნაშრომის თეორიული ჩარჩო ეყრდნობა „იარაღად ქცეული ურთიერთდამოკიდებულების“ (weaponized interdependence) კონცეფციას, რომლის მიხედვითაც გლობალური ფინანსური ქსელების „კვანძები“ (დოლარზე ორიენტირებული კლირინგი და საგადასახდო ინფრასტრუქტურა) პოლიტიკური ზეწოლის ინსტრუმენტად გადაიქცა. კვლევა იყენებს შედარებით ანალიზს და ეყრდნობა საერთაშორისო ორგანიზაციების (VDem, Freedom House, IMF, Federal Reserve) მონაცემებს.</p> <p>ანალიზი აჩვენებს, რომ მსოფლიო მოსახლეობის 72%-ის ავტოკრატიულ რეჟიმებში ცხოვრება ზრდის სანქციური რისკების აღქმას. აქტივების გაყინვის პრეცედენტებმა გამოიწვია „სუვერენული რისკის“ გადაფასება: უცხოურ იურისდიქციაში განთავსებული რეზერვები აღარ აღიქმება აბსოლუტურად უსაფრთხოდ. მიუხედავად იმისა, რომ აშშ დოლარი კვლავ ინარჩუნებს დომინანტურ წილს (დაახლოებით 58%), შეინიშნება გრძელვადიანი დივერსიფიკაცია ოქროსა და არატრადიციული ვალუტების სასარგებლოდ.</p> <p>კვლევის შედეგად დგინდება, რომ დედოლარიზაცია არ წარმოადგენს დოლარის ერთმნიშვნელოვან „ჩამოშლას“, არამედ არის სეგმენტური, რისკების მართვაზე ორიენტირებული სტრატეგია. განსაკუთრებით BRICS-ის ქვეყნების მაგალითზე ვხედავთ ადგილობრივი ვალუტებით ანგარიშსწორების ზრდას და ოქროს, როგორც „ნეიტრალური“ აქტივის, დაბრუნებას ოფიციალურ რეზერვებში.</p> <p>დასკვნის სახით, ნაშრომი ამტკიცებს, რომ გლობალური ფინანსური ჰეგემონია ტრანსფორმირდება უფრო კონკურენტულ და ფრაგმენტირებულ ეკოსისტემად, სადაც პოლიტიკური რეჟიმის ტიპი და გეოპოლიტიკური რისკები გადამწყვეტ როლს თამაშობს ქვეყნების ეკონომიკურ გადაწყვეტილებებში.</p>

	<p>საკვანძო სიტყვები: ავტოკრატიზაცია; დედოლარიზაცია; სუვერენული რისკი; ფინანსური სახელმწიფოcraft; ოქროს რეზერვები.</p>
	<p>Interaction of Trends: Over the past decade, there has been a simultaneous increase in democratic backsliding (autocratisation) and signs of fragmentation within the global financial system.</p> <p>□ Financial Statecraft: The dollar-based financial infrastructure is increasingly perceived and used as an instrument of political pressure (financial statecraft), creating incentives for states to seek alternative payment channels and diversify their reserves.</p> <p>□ Sovereign Risk and Sanctions: The scale of global autocratisation increases the perceived risk of sanctions. Precedents like asset freezes lead central banks to re-evaluate "sovereign risk," viewing foreign-held reserves as potentially vulnerable to political pressure.</p> <p>□ The Role of Gold: There is a significant return of gold to official sector reserves. Gold is seen as a "neutral" asset that provides a combination of political autonomy and liquidity, especially for countries fearing asset freezes.</p> <p>□ Segmented Dedollarisation: While the dollar remains the dominant reserve currency, dedollarisation is progressing as a "segmented" and sector-specific process. This is evident in the increased use of the Yuan in China-Russia trade and experiments with local-currency settlements.</p> <p>□ Risk Management Strategy: Dedollarisation is not a linear "collapse of the dollar" but rather a strategic risk-management response by states operating in a multipolar and partially autocratised global environment.</p> <p>□ Future Financial Ecosystem: The global financial order is transitioning toward a more fragmented, competitive, and multipolar ecosystem, characterized by a resurgence in gold demand and the development of alternative payment infrastructures.</p>

